

ČASOPIS SPOLEČNOSTI PRÁTEL STAROŽITNOSTÍ ČESKÝCH V PRAZE.

Časopis vydáván jest pouze členům Společnosti a to zdarma. — Expedice jest na Král. Vinohradech, Sázavská ul. č. 14 n.

Číslo 2.

Vydáno v červenci 1896.

Ročník IV.

Osada příslušná k pohřebištěm v Podbabě.

Napsal *Ludvík Šnajdr*.

Svah sklánějící se od kostela sv. Matěje v Šárce a úpatí jeho jsou po delší již dobu známá naleziště předhistorických předmětů, jež se tam vyskytují zejména při provozování živnosti cihlářské.

Nejstarší zprávy vztahující se k nálezům takovým jsou v Památkách arch. 1856., str. 187—188, 236¹⁾) a ony z r. 1876—77, kdy byl pro sbírky zemského musea zakoupen bronzový mlat, nalezený u Julisce (Památky X., 810); později zmiňuje se Dr. Berger ve článku „O bronzech duchcovských“ (Pam. XIII., 114) o tom, že v Podbabě, v hrobech kosterných, vyskytuje se fibule a náramky podobné žižkovským, duchcovským a vokovickým, prof. Smolík pak podává určitější zprávu (v Pam. XII., 121) pravě, že byla na Julisce, t. č. samotě blíže Podbabě, r. 1882. nalezena kostra, která měla na levé ruce náramek kostěný (t. j. lignitový), na pravé náramek z drobných, dutých polokoulí bronzových, na prsou otevřený kroužek bronzový se železným přívěskem a na ramenech po jedné sponce z bronzového drátu rázu duchcovského.

Ve zprávách c. k. ústřední komisie (M. C. C. 1883. p. XXXIV) čteme zprávu podanou kons. Lüssnerem o stříbrném kroužku, zakončeném na jedné straně hranatou paličkou, nalezeném r. 1883. u Podbabě, a prof. Smolík srovnává (v Pam. XIII., 325) skleněný, rýhovaný korál v průsvitě žlutý, nalezený v cihelně p. Mailbeka u Podbabě, s koraly z hrobu úherického.

Památky XIV., 471 přinesly zprávu o hrobě nalezeném r. 1889. s popelnicí podoby květináče, která obsahovala dvě bronzové fibule rázu franckého, kdežto vedle ní ležel železný hrot oštěpu s tulejí.

Po té následují zprávy o předmětech z cihelen podbabských museu zemskému buď darovaných, buď jim zakoupených (Pam. XV., 182—183, 469 a 470), až článkem prof. Pfše (Pam. XV., 633—656)

¹⁾ Tam na str. 186. pod. č. 76 připomíná se klín z hadce a str. 187. č. 41 bronzový tesák, obé nalezeno r. 1847. u Podbabě a str. 236. a 237. pod č. 217, 249 a 304 nádobky tří z Podbabě.

dostalo se nám obšírné zprávy aspoň o jedné části pohřebiště podbabského, kdežto části ostatní byly nám předvedeny na N. V. Č. sbírkami p. J. A. Jíry, jichž důkladného popisu abychom se též brzy dočkali, jest zajisté přáním všech pěstitelů české praehistorie.

Hned první zpráva o nálezu bronzové sekyry u Juliský byla příčinou, že r. 1880. za krátkého pobytu v Praze navštivil jsem Podbabu. Nějakou náhodou dostal jsem se při tom podjezdem drážním naproti sladovně na břeh ramene vltavského, kde nalezl jsem malý šutrovník. Ve stěnách šutrovníku bylo viděti větší počet překopaných jam, obsahujících popel, střepy, kosti zvířecí (dle určení prof. Woldricha z Bos primigenius R.? — Ovis aries L. — Sus scrofa palustris R.) atd. Z jam těchto a z rumu pod nimi vydloval jsem větší počet střepů, z nichž přes 30 nejvíce charakteristických vzal jsem s sebou; kromě toho i hliněný korál (přeslen) a část ručního mlýnku, zhotoveného ze svoru.

Jedna z jam — nejbližše břehu vltavského — která podobou nelišila se od jam ostatních, překvapila mne do jisté míry tím, že vydloval jsem z ní tři střepy nádob hotovených na kotouči hrnčířském a ozdobených vlnicemi, z nichž dva pocházejí z jedné a téže nádoby. Protože však veškeré ostatní střepy pocházely z nádob hnětených rukou, z části i tuhou potřených, nepřikládal jsem nálezu svému větší důležitosti, domnívaje se, že náhodou byla na místě opuštěné osady předhistorické po uplynutí mnoha věků postavena chýže nějaká v době slovanské. Nemohl jsem si tenkráte nijak představit, že po skvělém vývinu hrnčířské techniky v době ténské, jaký jeví se nám zejména na hradišti stradonickém, byl by mohl následovat tak hluboký úpadek, jaký nás překvapuje na pohřebišti podbabském.

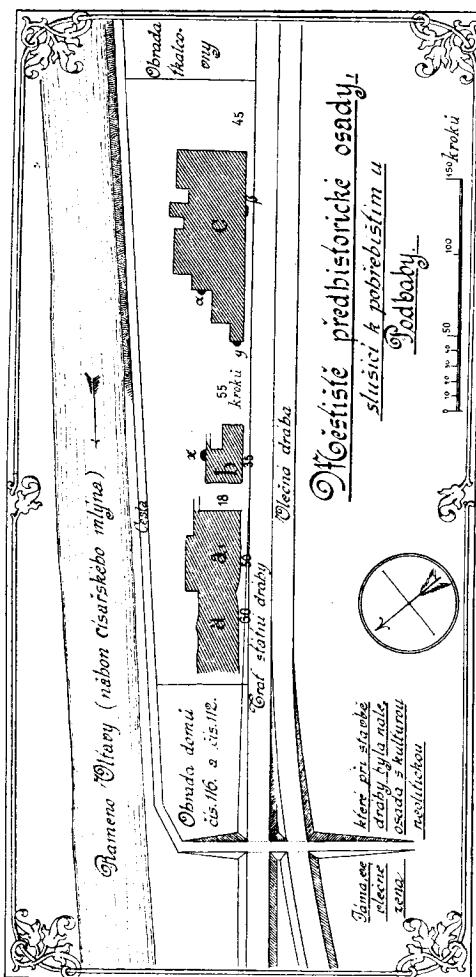
Od té doby uplynulo 15 let, aniž bych si byl vzpomněl na svou podbabskou kořist. Teprve když jsem se vrátil z výstavy národopisné, kde všímal jsem sobě zvláště předmětů z hrobů podbabských, vystavených p. J. A. Jírou, odpovídajících nejen kultuře pohřebiště dobřichovského a oné z doby stěhování národů, ale pocházejících z veliké části též z hrobů slovanských, vyhledal jsem ze sbírky své nález podbabský.

Byl jsem nemálo překvapen, poznav, že střepy získané mnou v šutrovníku podbabském, shodují se nejen s nádobami nalezenými při kosírách v cihelně Mailbekově, ale že nemalý počet jich pochází z nádob podobných nádobám z hrobů dobřichovských a střepům ze sídliště michelského. Poznal jsem z toho, že osada na břehu Vltavy proti sladovně podbabské kdysi se prostírávší, obydlena byla nejen lidmi, kteří zůstavili nám poblíž hroby s milodary rázu dobřichovského,¹⁾ ale i těmi, kterým přísluší hroby z počátku V. století v cihelně Mailbekově, ba že do osady té vnikly i počátky kultury slo-

¹⁾ Český Lid, IV., 573.

vanské, jevící se památkami lidu, jehož četné hroby taktéž u Podbaby nalezeny byly p. Jírou.¹⁾

To mne pohnulo, abych opět vyhledal podbabský šutrovník a zkusil, dalo-li by se tam ještě něco nalézti. Shledal jsem situaci od

r. 1880. velice změněnou. Mezi sladovnou a tratí státní dráhy prostírá se nyní rozsáhlá a hluboká jáma, ze které byl r. 1889. vybrán

¹⁾ Z nádob nalezených zde při kostrách slovanských vykazují některé již tvary mladší, ale mnoho z nich jest právě tak tmavohnědých s okrajem jen málo vyvaleným, jako byly nádoby, jichž střepy jsem nalezl v osadě podbabské a jako jsou nádoby nalezené v hrobech bojovného lidu, odkrytých v Oboře u Kroměříže a jak se zdá i v hrobech Ketlašských.

material na stavbu vlečné dráhy, vedoucí z ovenecké stanice do sladovny. Byla při tom nalezena osada z doby neolithické. (První zprávu o nálezech tam učiněných přinesla I. výroční zpráva „Společnosti“ r. 1889. str. 46, odkudž redaktor tohoto listu získal nádoby vyobr. v Pam. XIV., 529—530 pod čísly 7—11.) Za oběma tratěmi těsně vedle podjezdu drážního nalezl jsem ohradu s dvěma domy (č. 116 a č. 112) sahající od hráze drážní až k cestě na břehu vltavském; k jihovýchodní straně ohrady přímýká se šutrovník, úplně zasypaný rumem, na který nemohu se již upamatovati, je-li část jeho *A* totična s šutrovníkem, nalezeným mnou r. 1880., anebo uzavřen-li dnes již v ohradě domu č. 112. Za šutrovníky *A* a *A*₁ — od posledního oddělený prostorem širokým 18 kroků — jest malý šutrovník *B* a od toho opět 55 kroků vzdáli začíná rozsáhlý šutrovník *C*, ve východní části své též již úplně zaveztený rumem.

V šutrovníku tomto lze pozorovati kulturní vrstvy hlavně v části jeho západní, kde jsem nalezl v popelnaté jámě α větší střep nádoby rukou hnětené, na dolejší části své velmi charakteristicky ozdobené pomocí hřebenu, jakým mnohonásobné vlnice na nádobách pozdějších se vytvořovaly (střep takto zdobený nalezl jsem tam již r. 1880. a nyní ještě jeden na místě jiném). Docela blízko středu toho ležel v popelu kousek nádoby s velikým, nevкусným uchem, právě takového tvaru, jaký vykazuje ucho nádoby nalezené v jednom hrobě podbabském. (Výzkum tab. XXXI., obr. 43.) Na místě β téhož šutrovníku vydloval jsem kus cedníku, který tvořil původně nízký (asi 7 cm) kuželovitý váček s širokým ($D = 17$ cm) ústím, hustě dirkovaný v dolejší polovici své,¹⁾ a v severozápadním cípu jeho nalezl jsem na místě γ rozsáhlou jámu neobyčejného tvaru popelem naplněnou, ale nepřístupnou pro výšku stěny.

V malém šutrovníku *B* jest na místě x rozsáhlá jáma popelnatá téhož velice pozoruhodného tvaru, jako jáma y . Rovné dno její jest tvrdé, skoro jako upěchané a vypálené, a zde vydloval jsem při samém dnu z popele šest střepů, které k sobě se hodíce daly sestavit se ve čtvrtý díl nádoby velice charakteristické pro dobu prvních století po Kristu. Byl to široce rozevřený krajáček s hrdlem hladkým a grafitovaným; podobný, blažený, ale úzký pás táhl se podle dna, a prostor mezi ním a hrdlem, tedy celý břich nádoby, byl hustě posázen neobyčejně vysokými špičatými bradavicemi. Nádoby podobné známy jsou z pohřebiště dobřichovského (sbírka Hellichova na N. V. Č.) a z Nahořan, kde nalezl jsem nádobku takovou ve sbírce p. Rydla (Český lid IV., 574.); zdá se, že o takových nádobách mluví Dr. Niederle pravě (v článku „O mladší době kamenné v Čechách“, Český lid III., 266.), že nádoby „na povrchu tak hustě posázené pupíky, že

¹⁾ V sídlišti michelském byl nalezen střep dirkovaného hrnce (karton na výstavě národopisné), jemuž docela podobný nalezl jsem v loni v šutrovníku u sv. Vojtěcha bliž Nymburka. Před lety získal jsem v cihelnách bydžovských velmi hrubě pracovaný hrnec po celém povrchu dirkovaný, který jsem, považuje jej za výrobek pozdního středověku, daroval pi. Ryznerové v Roztokách pro její sbírku mladších výrobků hrnčířských.

tvoří povrch plochu bodlinatou“ byly nalezeny na vrchu Rubíně u Pšova, u Juliský a snad i u Přílep, kladá je, ovšem s reservou, do konce doby neolitické. Ze zahraničních krajů znám veliký střep takové nádoby z Giebichensteina u Dobrosole (album berlinské výstavy VI. tab. 3.) malý střep ve velkovévodském museu oldenburškém (tamže V. tab., 15. č. 190., „Würfelmuster“), téměř celá nádoba taková se zaskleným otvorem ve dně jest vyobrazena tamže v VI. na tab. 9. a 10.; dle popisu prof. Virchowa byla nalezena na pohřebišti borstelském blíž Stendalu ve Staré Marce s četnými jinými nádobami (jednou z terracottilly s latinským nápisem) a fibulemi provincialně římskými, jež se vyskytly dle téhož i při podobných nádobách na pohřebištích u Vippach-Edelhausenu a u Greussenu v Durynkách (Verh. d. berl. anth. Ges. 1881. p. 64). Povšechný tvar těchto nádob shoduje se s tvarem popelnice, nalezené u Müncheberka s oštěpem taušovaným runami, pak s tvarem popelnic, nalezených na pohřebišti u Arneburka v Staré Marce s inventárem čistě dobřichovským (Verh. d. berl. anthr. Ges. 1886. p. 309.) a rozšíření jich až po břehy moře Severního dokazuje, že jsou to výrobky lidu germanského.

Jak z přiloženého plánu vychází, jest dosud veliká část pozemku, na kterém se rozkládá předhistorická osada u Podbabě, netknuta a při tom neobdělávána, tvoříc pusté lido a archaeologická kommisie české akademie byla by si získala velkých zásluh, kdyby se byla postarala o vykořistění pozemku pro vědu toho dříve, než prostora tato novými stavbami bude zabrána. Jáma, v níž jsem nalezl střepy rázu slovanského, byla snad v šutrovníku A, a lze na prostoru vedle něho očekávat ještě další podobnou kořist, t. j. jámy oné podobné, ne li docela jámy se zbytky obou kultur,¹⁾ které byly by způsobilé osvítiti aspoň trochu nejtemnější partií našich dějin, jakož zase prostor vedle šutrovníků B a C až k cestě a rozsáhlý prostor mezi nimi oběma slibuje poskytnouti hojnou kořist pro studování doby římských císařů a doby stěhování národův.

Prognozika lidová.

Na Plzeňsku nasbíral *Mar. Kozák.*

Co zima nepročuchá, to slunce neprohřeje. — Pustí-li první zimní měsíc, pustí i druhý.

Je-li sv. Barbora na ledě, budou vánoce na blátě, a je-li svatá Barbora na blátě, budou vánoce na ledě.

Od Narození Páně do Zjevení Páně je dvanact dní; jaké jsou ty dny, takové budou měsíce v nastávajícím roce.

¹⁾ Ze tří střepů nádob rukou hnětených, ozdobených nepravidelnými pásy z více čar hřebenem vytvořených, mohlo by se snad souditi na součastnost dvojí techniky hrnčířské v osadě podbabské.

Také od sv. Lucie do Narození Páně je 12 dní; ty podobně odpovídají dvanácti ročním měsícům.

Čím více kdo „kuby“ (krupicové kaše s houbami) o štědrém večeru sní, tím více bude mít peněz. — Ve kterém stavení o štědrém večeru první rozsvítí, tam se přistěhuje blechy ze vsi.

Světlá koleda, tmavá stodola.

Do Hromnic padá sníh na seno, po Hromnicích na otavu. (Jak vysoko napadne do Hromnic sněhu, tak vysoko naroste seno; jak vysoko napadne sněhu po Hromnicích, tak vysoko naroste otava.) — Na Hromnice pekou hospodyně šíšky, aby se jim uvedla housata. — Je-li na Hromnice mráz, je jich potom ještě padesát; není-li na Hromnice mráz, je jich potom bez počtu.

Nesederou-li ženské do konce masopustu peří, budou je hodně kousati blechy.

Jak vysoko děvče v masopustě při tanci vyskakuje, tak vysoko mu naroste len.

Kdo chce, aby se mu uvedly brambory, musí o masopustě náležitě tančit. — Kdo v masopustě při tanci upadne, tomu se uvede zelí. — Jsou-li šíšky na ledě, budou vejce na blátě, a jsou-li šíšky na blátě, budou vejce na ledě. (Je-li na konec masopustu bláti vo a teplo, bude o velikonocích studeno a naopak.)

Co si únor zazelená, to mu březen hájí; co si březen zazelená, to mu duben spálí.

Březnový sníh za hnůj. (Sníh, jenž březnu padá, je polím tak užitečný jako hnůj.)

Kolik v březnu mlh, tolik dešťů v červnu.

Březnové mlhy spadnou za sto dní.

Svítí-li slunce v den Zvěstování Panny Marie, bude dobrý rok.

Jak dlouho mouchy před Zvěstováním Panny Marie lítají, tak dlouho budou po tom dni schované. (Je-li před Zvěstováním Panny Marie teplé počasí, bude po tom dni také tak dlouho počasí nepěkné.)

Týden před květnou nedělí a týden po květné neděli padají „pašije“, t. j. poletuje sníh; pokud ty „pašije“ nevypadají, není hezky.

Brambory na zelený čtvrtok sázené dobře se uvedou. — Na zelený čtvrtok dobrě odstavovati děti; děti v ten den odstavené jsou dlouho mladé, vše se jim daří a nikdy jim vlasy nesešediví.

Když tráva hučí, kleveta pučí. (Na jaře, když se tráva počíná zelenatí, vycházejí ženské na práci ven a tu si klepy za zimu nastřádané sdělují.)

Velký pátek dešťivý dělá rok žíznivý.

Odkud vane na bílou sobotu vítr, odtamtud bude přicházeti v létě déšť.

Ranní setba často zmýlí, pozdní vždycky.

Fialky voní potud, pokud nebylo bouřek. Když poprvé zahřmí, ztratí vůni.

Jak dlouho žáby před sv. Jiřím kuňkají, tak dlouho budou po něm mlčetí.

Na sv. Marka má se schovat do žita vranka. (Na sv. Marka má již býti žito tak urostlé, aby se v něm schovala vrána.)

Kvetou-li ovočné stromy ve dvou měsících (v dubnu a v květnu), nebude dobrý rok; odkvetou-li v květnu, je to dobrá předzvěst.

Prší-li v den Božího Nanebevstoupení, neuveiou se ovsy.

Prší-li v den sv. Trojice, bude černavá pšenice.

Když kvete hloh, bývá zimavo.

Utíkají li lidé o Božím Těle od oltářů, budou také utíkatí od mandelů. (Prší-li v den Božího Těla, bude často pršeti o žních.) — Větve z břízy osvěcené v den Božího Těla zapichují se do lnu; jak vysoké ty větve jsou, tak vysoký naroste len. Zastrčí-li se tyto větve za krov, neuhodí do stavení.

Kvete-li hřasa (vřes) po špicích, je dobře časně sítí.

Známé je přísloví: Medardova kápě čtyřicet dní kape.

K tomu u nás dodlávají: Prší-li v den Navštívení Panny Marie, bude pršeti dalších 40 dní.

Je-li den sedmi bratří dešťivý, bývá déšť trvanlivý. — Prší-li v den sedmi bratří, bude pršeti sedm neděl. — Prší-li v den sedmi bratří, bude hladový rok.

Je-li na sv. Jakuba veliké horko, bude tuhá zima.

Jestli na sv. Vavřince prší, bude hodná úroda myší. — Svatý Vavřineček přines Panně Marii výlupeček.

Na zimu zapraš, na jaře zamaž. (Na zimu sij za sucha, na jaře za mokra.)

Jak se seje na podzim, tak se seje z jara. (Jaké počasí panuje při podzimní setbě, takové bude také při jarní.)

Jsou-li ještě pozdě na podzim bouřky, nebude brzy mrazy.

Napadne-li na podzim sníh na listí, nebude tuhá zima. (Napadne-li sníh, dokud je na stromech listí, nebude tuhá zima.)

Také však se říká: Napadne-li na podzim sníh na listí, napadne na listí také z jara.

Sv. Kateřina staví housle (dudy) do komína.

Ječmen hospodáře devětkrát zarmoutí.

Kdo jí zajice, bude sedm (devět) dní hezký, nepůjde-li kolem hnoje.

List erbovní Rozynů rytířů z Javorníka.

Přepsal a poznámkami opatřil J. Š.

Proslulý znalec heraldiky a sběratel Warnecke nashromáždil neobyčejně cennou sbírku památek listinných, sfragistických a jiných z oboru heraldiky. Ovdovělá majitelka má nyní celou sbírku v Berlíně, kdež sídlí. O rozsahu a cennosti sbírky svědčí, že německá vláda nabízela za ni jenom 100.000 mk. Ač chová veliké množství bohemic, přece nelze ani mysliti, že by táž mohla býtou kupena pro Čechy za

našich poměrů. Laskavosti ředitele Průmyslového musea v Plzni, pana architekta Jos. Škorpila¹⁾ děkuje Společnost, že může podat na ukázku ze sbírky tento list erbovní i s kopií znaku, provedeného v originálu na pergamenu barvami; iniciala jest naznačena, ale neprovedena, pečeť pak jest odtržena. Tímto majestátem byl udělen od císaře Maximiliana II. bratřím Rozynům²⁾) erb rytířský a přídomek z Javorníka, jinak z Auhornu, dne 21. dubna r. 1574. Věrný přepis zní:

My Maximilián druhý, z boží milosti volený římský císař, po všecky časy rozmnóżitel říše a uherský, český, dalmatský, charvatský etc. král, arcikníže rakouské, markrabě moravský, lucemburské a slezské kníže a lužický markrabě etc., k věčné paměti známo činíme tímto listem všem. Jakož císařská vyyšenost ozdobuje a vychvaluje poddaných svých ctnostné skutky tém, kteříž toho věrně a pravě zaslubují vážiti, aby jini také příkladem tím jsouce zbuzeni, takových skutkuov a chvalitebných ctností tím chtivěji zaslubuhovati se snažili, a jsouc My mnohých hodnovených svědecstvím zpraveni, kterak Jiřík Rozyn, ingrossator desk památných zemských království Českého, též také Petr, Eliáš, Daniel a Samuel, bratří jeho, poddaní naši v království Českém, věrní mili, až posavad v stavu svém poctivě se obcházeli a zachovávali a napotom, aby tím lípe a poctivěji stav svouj vésti a živnosti své hleděti mohli, pro jeho, Jiříka Rozyna, věrné a pilné služby, které nám činil a napotom tím volněji činiti bude moci a povinen bude, s dobrým rozmyslem našim, jistým vědomím, s radu věrných našich milých, mocí královské v Čechách, týmž Jiříkovi, Petrovi, Eliášovi, Danielovi a Samuelovi, bratřím Rozynuom a dědicuom jich řádně a manželsky pošlym těm, kteréž oni již nyní mají aneb ještě jmíti budou obojího pohlaví, po věčné časy z štědroty Naší císařské puočujem a dáváme erb neboližto znamení vládyctví, totiž štít na čtvero rozdelený, kteréhožto spodní pravá a vrchní levá žluté neb zlaté barvy a v té každě při spodku vrch neb hora tříhlíbetá červená a na ní puol mouřenina, držícího v pravé ruce šípku s červenou rukověti, k vyhození té postaveného, majícího na hlavě věnec z bílé a červené růže, potom spodní druhá čtvrt levá a vrchní pravá modré neb lazourové a v té každé štrych neb cesta v spusobu krovu vzhůru postaveného, bílé neb stříbrné barvy, pod níž při spodku hora neb vrch tříhlíbetý černý a z něho větve suchá a na té růže bílá rozkvetlá, při vrchu pak té cesty neb krovu z každé strany tolikéž růže bílá, rozkvetlá se vidí, nad štítem kolčí helm a okolo něho přlkryvadla neboližto fafrnochý z pravé strany žluté neb zlaté a černé, z levé pak modré neb lazourové a bílé neb stříbrné barvy dolou poatazené visí, nad tím nade vším točenice s rozletitými sefliky týchž barev, z nichžto dva rohy bouvolova, barvami vuropol na přič rozdelená, pravého spodní polovice bílé neb stříbrné a svrchu modré neb lazourové, levého pak spodní černé a vrchní žluté neb zlaté barvy, z kteréhožto každého u vrchu růže bílá rozkvetlá vynikající a v prostředku týchž rohuov tolikéž růže bílá se vidí, jakž to všechno vtipem a uměním mistrovství malířského uprostřed listu tohoto jest vymalovalo a barvami hojněji vysvětleno. Kteréhožto erbu a znamení vládyctví jmenovaní Jiřík, Petr, Eliáš, Daniel a Samuel bratři Rozynové nyní i na budoucí časy při všech rytířských činech, buđto přísných, nebo kratochvílných užívati mají a moci budou: totiž v bitvách, honbách, kolbách, na korouhvích, praporcích, pečeťech, sekretích a hrobových kamenech, i na všech jiných náležitých a poctivých místech, tak, jakž toho jiné vládyky v království našem Českém i v jiných zemí(ch) našich užívají, bud z práva neb z obyčeje, chtice tomu konečně, aby se tž Jiřík, Petr, Eliáš, Daniel a Samuel bratři Rozynové i s dědici svými, od nich řádně a manželsky pošlymi, ti, kteréž nyní mají, aneb ještě jmíti budou, obojího pohlaví, z Javorníka jinak z Auhornu psali a psáti mohli.

Protož příkazujem všem poddaným našim, kteréhož by koli stavu, řádu neb povahy byli, ze všech stavuov království našeho Českého i jiných zemí našich,

¹⁾ Majitelka jest ochotna prodati original, zapůjčený nám laskavě p. architektem J. Škorpilem, některému museu českému. Nabídky budtež v brzku zaslány jednateli.

²⁾ Příseme všude důsledně „Rozynové“ dle majestátu, proti neodůvodněnému novějšímu psaní „Rozinové“.

nynějším i budoucím, věrným milým, abyše často jmenované bratry Rozyny jich dědice těch dědicov dědice, za to, což se v tomto majestátu našem císařském piše, jmeli, drželi a neporušitelně nyní i v budoucích věčných časech zachovali, žádných jím v tom překážek nečinice ani komu jinému činiti dopouštějice pod uvarováním hněvu a nemilosti naší císařské i skutečného trestání našeho, dědicov našich a budoucích králuv českých. Však proto chceme, aby toto naše obda-

Znak Rozynů rytířů z Javornška.

Dle originálu z r. 1574. kreslil Vojt. Král z Dobré Vody.

rování jednomu každému bez ujmy a škody na jeho spravedlnosti bylo a na žádného více aby se též obdarování a vládyctví nevztahovalo, ani jeho nyní neb napotom kdo užiti mohl, kromě oni bratři Rozynové z Javorníka jinak z Auhornu a dědicov jich, rádně a manželsky od nich nyní neb napotom, jak vejš dotčeno zplození. Tomu na svědomí pečet Naši císařské k tomuto listu přivěsiti jsem rozkázati ráčili. Dán v městě našem Vídni, v středu po neděli provodní, léta Božího tisícího pětistého sedmdesátého čtvrtého a království našich římského dvanáctého, uherského jedenáctého a českého šestmezcítmého.

Maximilian.
Vra a Pernstein.

Ad mandatum Sacrae Caes.
Maiestatis proprium.
M. Walter.

Z majestátu se dovídáme, že udělení erbu dostalo se Jiříku Rozynovi, ingrossatoru desk zemských a spolu také bratřím jeho Petrovi, Eliášovi, Danielovi a Samuelovi r. 1574. Týž patrně Jiřík Rozyn připomíná se dvakrát v jednání sněmovním l. 1575. pode jménem „písar od desk Rozyn“. ¹⁾

Rozynové byli z Ml. Boleslavi,²⁾ kdež Daniel Rozyn pojal za manželku Dorotu Urbánkovou, vdovu, s níž nabyl nemalého jmění. Vyskytá se nejprve r. 1595. mezi konšely radními a t. r. o nejsv. Trojici byl purkmistrem. V téže hodnosti a v témž čase uveden jest při r. 1599. O majetku jeho víme, že jej prodal r. 1601. a 1602. a zemřel po r. 1606. v Praze, kamž se byl odstěhoval se svými syny. Ti pak po smrti otcově prodali zboží dědičné roku 1611. Šimonu Trunsovi.

Eliáš starší Rozyn, konšel Nového města pražského, účastnil se činně vzdoury³⁾ r. 1618., a odsouzen jest hrđla, cti i statku, ale z milosti pak ztratil jen jmění, 2 domy na Novém městě pražském na Příkopě, dům v Starém městě a vinici pod Libní. I dva synové jeho Jan Jiřík a Samuel Benjamin ztratili pro svá provinění podíly po matce. Nicméně Eliáš st. Rozyn byl vězněn od 25. února roku 1621. až teprve v srpnu r. 1622. byl propuštěn.⁴⁾ Chóf jeho Regina ovдовěvši, odebrala se do ciziny před r. 1630.

Eliáš mladší Rozyn sloužil též znamenitě direktorům i odsouzen jest proto hrđla, cti i statku, ale ušel. Tři domy jeho propadly fisku.

Jiří Rozyn, patrně syn Danielův, týž, který jest v majestátu jmenován na prvním místě, byl měšťanem na Novém městě pražském. Po bitvě bělohorské prchl z Čech, zanechav tu manželku Dorotu z Hohenberka. Jí zůstala část jmění, vše ostatní ujala cís. komora.⁵⁾

Jiných zpráv nemohli jsme na ten čas sebrati. Dle poznámky vlastníkovy, že list pergaménový nalezen byl v Polště, lze domnívat se, že Rozynové obrátili se tam do vyhnanství.

Zálesáci.

Kulturní obrázek od Jaroslava Mančala.

(Dokončení.)

Při hospodářství přišla čeládka i jinak ke krejcaru. Prodá-li se kus rohatého dobytka, dostane děvečka, která je krmí, „parožný“, od vepřového dobytka „vocasný“; pro odměnu při prodeji koně užívá

¹⁾ Sněmy IV. 430, 462.

²⁾ Barč F.: Šlechtické a erbovné rodiny v Ml. Boleslavi. V programu gymnasia v Ml. Boleslavi, a Šimák J. V. v Rozpravách Společnosti III. str. 44 a 45.

³⁾ Tieftrunk K.: Pavel Skala ze Zhoře, Historie česká, IV. 32, 33, 46; V. 73, 85. Na sněmu dne 2. dub. 1620. byl tlumočníkem mezi poslem Betléna Gábora a stavy.

⁴⁾ Tamže: V. 41. a 227. Tamže jmenuje se El. nejstarší Rozyn z J.

⁵⁾ Bilek: Dějiny konfiskací 472.—475.

se obecně německé skomoleniny „cangeld“ (Schwanzgeld = ocasné). Od pouštění býka nebo kančíka dostává i děvečka odměnu. Děvečky a pasky nastupují službu v den před Třemi králi. Jistá je prý pravda, že, chvátá-li děvečka příliš do služby, chvátá do roka zase odtud. Na nový rok se stěhuje. Čeledínové nastupují dříve, na nový rok, a opouštějí své místo o koledě. Mají tedy také své „vakace“, ve kterých jdou domů nebo ku přátelům a „spravují si“. Ani ti, kteří ve službě zůstávají, v čase vakac nedělají jiného kromě úklidu dobytka.

Lid obecný nezná poklon a přehnaných pozdravů ve svém obecvání, ač v jeho fondu jazykovém jich hojná zásoba. Zálesáci potkávajíce se pozdravují se a podávají si ruce, chtějí-li se spolu zastavit. Ranní pozdrav jest: „Dej vám Pámbu dobrýtro!“ V poledne: „Dej vám Pámbu dobrý poledne — vodpoledne,“ večer: „— dobrej večir.“ Vznešenějším přidávají: „— šťastný dobrýtro.“ Známí: „Pozdrav tě Pámbu!“ Odpovídí na tyto pozdravy jest: „Dežto Pámbu, dej Pámbu taky . . .“ Při příchodu: „Vítám tě (vás) — sedni si u nás!“ — Odpověď: „Dežto Pámbu.“ Vzkázali vás naši pozdravovat. — „Zdrávi zkazovali.“ Při odcudu: „S Pánem Bohem!“ „Že pozdravujem.“ — „Zdrávi zkazovali.“ (Děkuju za pozdravení.) Jinak: „Vopatruj vás Pámbu!“ — „Provázej Pámbu!“ (zejména vznešenějším)! — „Dej Vám tady Pámbu zdraví a štěstí!“ a spanštělé: „Maji se hezky!“ Při setkání do kostela: 1. „Vítám vás slovem božím!“ („Vítám tě k slovu božímu!“) — 2. „Dežto Pámbu, vítám vás taky slovem božím.“ — 1. „Dežto Pámbu!“ Z kostela: „Vítám vás vod slova božího.“ — „Taky vás.“ Příchozí z kostela vcházejí s křesťanským pozdravem: „Pochválen Pán Jéžiš Kristus.“ Když se večer rozsvítí, pozdravují se přítomní vzájemně „Dej Pámbu dobrej večir!“ Při práci: „Pomahej Pámbu!“ a jde-li kdo okolo pracujících bez pozdravu, málo kdy mu toho prominou, volajíce naň: „Dežto Pámbu!“ Při jídle mezi sebou neznají pozdravů. Pomodlivše se napřed krátkce, chápou se mléky „žlic“. Jídlo končívají slovy: „zaplat Pámbu“ a poklopují lžice. Vzácnějším hostům při jídle přejí dobrej appetýt a sobě ze žertu: „Dobrej šmak, až se najtíte, nechte tak!“ Každého příchozího v čas jídla zvou, aby s nimi zasedl ke stolu: „Pojte si s náma vzít!“ Podáš-li chléb: „Zaplat Pámbu, jako by se stalo,“ nebo: „Zaplat Pámbu, dyt sem jed.“ Upejpavé nutí: „Ukrojte si na syna (do kola).“ Ukrojiti „na dceru“ znamená ukrojiti „skytku“ (skyvku). Cizí vcházejíce do chléva, žehnají dobytek slovy: „Požehnej Pámbu!“ Otřese-li se dobytek, týmiž slovy se žehná a tříkráte poplivá.

Zvláštní prostota a původnost, která vyznívá někdy přirozeným humorem, dojímá pozorovatele ve jménech, jimiž se Zálesáci titulují. Není řídkým případem na venkově, že doptávajíce se v dědině po někom vlastním příjmením, nemůžeme se téměř o něm dovděčti, kdežto, opravíme-li se a ptáme se jménem přezděným, každé dítě nám odpoví. Lid na venkově uděluje po své chuti, vtipu i rozumu téměř každému jméno, neváže se na jméno zákonné a tímto oslovuje, nemysle uraziti. Teprve v novější době lze pozorovati jakýsi vliv cizí,

úzkostlivější šetření pravého jména se strany jedné a urážlivosť u druhých, ač nelze si pomyslíti, že dříve každé i sebe neomalenější příjmení bylo každým mile neseno. Jsouť jména přezděná, která se líbí, ale také, při nichž i chladnokrevnější není lhostejným. I jen povrchnímu pozorovateli neuje, že tato všeobecná náchylnosť ku tvorění těchto druhých jmen datuje se z dob starých, kdy původně bylo pravým jen jméno křestné, k němuž později přidával se ještě zvláštní přívěsek dle různých vlastností, příhod, nehod jmenovaného. Horejší rádky doložíme několika pravdivými příklady.

Jozefkou nazývá lid ženu Jozefa V. ve V. J. Dcera její jest Marjána Jozefova; (děti Jozefovy) muž této jmenuje se Honza Marján Jozefovy.¹⁾ Tamtéž jest Krejčí Františků (jméno už od dědy), v Branišově Tonka z Kopajiny (Šedivá), jejíž muž je znám pod jménem Jozef Tonky z Kopajiny. Patrně jest pod pantoflem, když i u lidu žena jeho více platí. Děti jejich jsou děti Tónčiny. Jméno Šuták v O. vzniklo z této příhody: Majetník jeho trhal s holkou Bětušákově mrkev. Uhlí dav Bětušáka, kríkla ve chватu: „Šuták de!“ Soused to slyšel. Z toho pak je Šuták, stará Šutna, mladá Šutna, Tonda Šutáků. — Mladík v J. dával si hrátí rejdarka. Sklamaná jeho milenka navedla kluky, aby naň pokřikovali — Rejdák. Jméno to mu již zůstalo. — Nádeník v B. bral druhému kolečko; ten ho upozornil: „To mi neber, to je majne her kolečko!“ Od té doby zůstal Majneherem. (Káča Majneherova, holka Káči Majneherový) — V O. ukradl občan psa Amrdola a zůstalo mu jeho jméno. V B. má dělník hrb, i pojmenovali ho podle všeobecně známé osoby v městě H., která také měla hrb. „Ouckej“ slouha byl tak náruživým kuřákem, že prý troubíval:

Dejte mi na tabák,
já budu svině pást,
jen mi dejte na tabáček!

Všeobecně se jmenoval Kuřitel. — Otec rozdělil statek dvěma synům. U většího říkají „u Michalů“, u menšího „u Michalíčků“. Podobně bohatší Zedník a Forman, chudší Zedníček, Formánek. Kováče, který nepracuje v kovárně, nazývají na Zálesí dřevěným, kovář, který řemeslo provozuje, jest „železný kovář“. V některých vsích užívají všeobecně i přes polovici jmen přezděných.

Zbývá nám promluvit ještě o výměnkách. Otec ženě syna nebo provdávaje dceru, kterým chtěl odevzdati statek, učinil zápis u ouřadu vrchnopanského, v němž někdy ponechával si hospodaření na statku „do své plné vůle a libosti“ a určoval si „vejmínek“, jehož část pro případ svého úmrtí vyhrazoval pro svoji manželku. Snad nejstarší dítě mělo právo na dědictví statku. K tomu vede domněnka, že v „zápisce Jakuba a Magdaleny Dvořákovských manželů na živnost pod čís. 17. ve Zbilidí“ Tomáš Kubík, otec Magdaleny, nejstarší své dcery

¹⁾ Srovnej: Jan, muž Uršuly, dcery Havla Huntěře — Winter, Kulturní obraz českých měst I. 76.

a nyní nevěsty, odstupuje novomanželům za věno statek, ač má ještě 2 malé syny, jimž vyhrazuje polovici živnosti v zletilosti jejich.

Výměnkáři jmenují se „babička“ a „dědeček“. Babička díl skoro stále doma, jen v nejnaléhavější potřebě a může-li ještě, pomáhá při práci polní. Doma chová, opatruje drobotinu (malé děti), dohlédne na housata, dere peří nebo přede. Děda kutí něco po dvoře, opravuje menší domácí nářadí a náčiní. Dříve bývalo jeho prací loupati třísku ku svícení. Výměnkáři mívají svoji „sekničku“ přes síň, kdež mají své hospodářstvíčko. V novější však době často zůstávají ve velké „sekničce“ a mladí zřizují si ze sekničky pro sebe pokojíček. Ke stolu jde se společně. Pomér jejich bývá z pravidla velmi přátelský; zejména starí vedeni jsou upřímnou sňahou, kde možno ještě prospěti, „aby nebyli docela v domě bez užitku.“

Vikart z Trnavy.

Rodopisný příspěvek od Dra J. V. Šimáka.

Starší genealogie rodu Markvarticů před r. 1300. v ledačem je záhadnou přese vše nově badání.

V Paprockého Diadochu str. 251. čteme při rodu pánu z Vartemberka k poč. 14. stol. *Markvarta z Trnavy a Goldenburka*. Goldenburk je Kumburk u Jičína, ale ke které Trnavě odnáší se druhý přídomek?

Měl jsem za to, že Trnava značí Turnov, a to tím spíše, že tamže v Diadochu citovány jsou paměti ztracené někdejšího kláštera turnovského, any vypravují o Beneši z Vartemberka a z Turnova buď otci nebo bratru Markvartově¹⁾; ač nenašly pána toho jména nikde ve starých listinách. Staří písáři česká jména všelikakomolili, i připouštěl jsem vedle psaní de Turnova, i de Tyrna, Tierna, soudě, že Paprocký vyčetl svou Trnavu z některé té obdobky.

O podobném přídomeku znamenáme v listinách 13. stol. pana *Vikarta z Trnavy* (de Tyrna, Tirna, Tierna). Ač zdání svého někdejšího, že Trnava a Turnov jedno je, dnes bych nemohl hájiti, zmiňuji se přece o tomto pánu Vikartovi a jeho pokrevencích.

Vyskytlá se Vikart de Tyrna jako svědek v l. 1256.—62. na listinách českých, moravských i rakouských; patrně měl statky ve všech těch zemích Přemysla II.²⁾ Byl ve službách králových. Roku 1254. čteme ho mezi plnomocnými mírové smlouvy s Bélonou Uherským u Budína.³⁾ Podezřelý zápis kláštera tišnovského z r. 1255. jmenuje Vikarta purkrabím znojemským. Roku 1256. byl kastellánem na Olo-

¹⁾ Hanc indulgentiam comparavit dominus Benessius de Vartemberk et de Turnov monasterio et ecclesiae in Turnov beatae Mariae Virginis.

²⁾ Emble Regesta II. 7., 46., 61., 67., 82., 111., 124., 140., 154.

³⁾ Tamže 13.

máci.¹⁾ Manželka Vikartova slula Volfhilda. Spolu s chotí, zetěm svým Janem dali r. 1259. podací právo v Dobřanech jeptiškám sv. Maří Magdaleny na založenou špitál tam.²⁾ Podobným nadáním obdařil kostel vratenínský na Moravě.³⁾

Vikart z Trnavy zemřel někdy před rokem 1265.; pohřben jest v Drobovicích ve chrámu rytířů německých.

Toho léta, totiž 1265., vdova jeho Volfhilda darovala klášternu v rakouské Světlé ves Czellenslage. Svědkové nadání jménoují se Verhard, bratranc neb. Vikartův, Valter de Tyrna a synové Valterovi Volfhart a Valter.⁴⁾

Kromě těchto příbuzných nalézáme k r. 1254. i Herše. Byl „cognatus“ Vikartův.⁵⁾ Všecka jména svědčila by, že rodina Vikartova byla původu německého neb aspoň velmi náchylna modnímu tehdejšímu mravu a obcování.

Další zprávu shledneme v rukopise žďárském.⁶⁾ Vypravuje tu skladatel o panu Jenci z Polné, zakladateli kláštera rytířů německých v Drobovicích, kdež i pohřben jest. Jan z Polné připomíná se v listině r. 1254.⁷⁾

Psáno pak je dále v kronice: Vikart řečený z Trnavy byl nejbližší jeho přítel, jenž leží pohřben byv též tam v Drobovicích, muž statečný a proslulý, byltě on děd pacholatoněch v Polné, z nichž jeden zemřel, druhý dosud živ jest.⁸⁾

Vikart byl dědem pánů Polenských, z nichž jeden žil v II. pol. 13. stol., a nejbližším přítelem pána Janovým z Polné. Snad světla podá zde listina zmíněná již z r. 1259., kdež jmeneje se Jan ze Vikartův. Pak páni z Polné byli by syny Janovými a po přeslici vnučky pána z Trnavy.

Vskutku pak již r. 1269. vyskytá se v listinách jméno Vikarta z Polné nebo z Polenheimu,⁹⁾ purkrabího brněnského r. 1303.

Vikart z Polné vskutku držel zboží polenské v Čáslavsku jako někdy Jan, čímž pokrevenství jejich se prokazuje. Roku 1319. pochánil Billunga ze Žumberka a Bohuňka z Popovic ze škod učiněných v Nížkově, Syrákově a Pozděšině.¹⁰⁾ Vsi ty podnes nálezejí ku panství polenskému.

¹⁾ Tamže 34.

²⁾ Tamže 88.

³⁾ Roku 1317. 11. ledna papež Jan XXII. stvrzuje tento list. Regesta III. 144.

⁴⁾ Regesta II. 195.

⁵⁾ Reg. II. 7.

⁶⁾ Prameny dějin českých II. 526.

⁷⁾ Johannes de Polmna. Reg. II. 16. — Rod pána toho (dle poznámky vydavatele) je neznám.

⁸⁾ Wichardus dominus propior fuit eius amicus, qui jacet in Drowowicz eciam tumulatus ibidem, dictus de Tyrna, vir strenuus atque famosus ac avus istorum fuit in Polna puerorum, quorum mortuus est unus sed et alter adhuc est.

⁹⁾ Reg. II. 254, 853.

¹⁰⁾ Pozůstatky desk I. 54.

Současně pak Vikartu z Polné náležely vsi u Turnova, uprostřed držav markvartických. Vinít Vikart téhož roku Heníka, Alberta, Jana a Hynka z Valdštejna z násilného pychu na vsi Všeni a Příšovicích.¹⁾

Vikart žil snad ještě r. 1326.²⁾ O rok později již byl ze světa, a vdova po něm, Gisela zakládá špitál u sv. Benedikta v Praze.³⁾

Paprocký zná Vikarta z Polné, otcem klade mu Voka ze Všeně, dědem Chvala, syna Markvartova, bratra Havla z Lemberka. Chval i Vikart založili klášter sv. Jana v Dubě pod Ještědem.

I zůstává na rozdílu, co Paprocký, rukopis budějovický i Březan souhlasně praví,⁴⁾ i soudy, kteréž bychom vyvozovali ze souvěkých listinných zpráv. Snad nové objevy objasní záhadné vztahy. Vždy však zajímavě jest, že Vikart z Polné přímo by byl příbuzný s Vikartem z Trnavy, že téhož pána Polenského Paprocký čítá k Vartemberkům, mezi nimiž Markwart z Trnavy vyskytá se, konečně že Vikart Polenský z odlehlého Časlavská byl pánum zboží na Turnovště, kteréž 30 let později náleželo Vartemberkému panství kostskému.⁵⁾

O středověkých pečetech.

Sestavil a vyobrazeními opatřil *Vojt. Král z Dobré Vody.*

(Pokračování.)

6. Pečeť Přemysla I. (1197.—1230.).

Dodatkem k pojednání o pečetech na str. 23. tohoto ročníku připojuji vyobrazení pečeti (obr. 11.) Přemysla I. podruhé zvoleného na trůn český dne 6. prosince r. 1197. Dne 15. srpna r. 1198. korunován byl v Mohuči, pomáhaje Filipovi Švábskému, ale r. 1203. dne 24. srpna byl znova korunován v Meziboru, poněvadž král Ota a legát papežů neuznával titulu královského uděleného od nepřítele.

S první manželkou svou Adelou Míšenskou byl Přemysl I. roku 1198. rozveden, načež pojal za manželku Konstancii Uherskou ještě téhož roku.

¹⁾ Tamže I. 56.

²⁾ Reg. III. 455.—1326. Wernher von Orsele, Hochmeister des deutschen Ordens gibt gewisse Versicherungen bezüglich der von Wikart von Pollen gemachten Stiftung für das Spital in Drobawitz.

³⁾ Reg III. 530

⁴⁾ Hrady a zámky. X. 263.

⁵⁾ Knihy konfirmační. — Paprocký zprávy své o rodu Vartemberkém a Valdstejnském čerpal z paměti kláštera turnovského. Ale koncem 16. věku kláštera v Turnově nebylo, pokud víme. Dominikánský konvent vyzehnut byl r. 1424. vojskem Žižkovým, chrám pak až teprve kolem r. 1600. jest obnoven a trval až do požáru r. 1643. Vzniká samozřejmě otázka, kde uchoval se archiv klášterní, přeživší 150 let zkázu, a kam poděly se paměti od doby Paprockého. Naděje, že někde v zapomenutí spočívají a časem spatřeny budou, není vyloučena.

Na pečeti tohoto panovníka, jejíž originál přivěsen jest na listině z r. 1200., uložené v universitní knihovně pod sign. B) 1. čís. 3., spatřuje se ponejprv v Čechách heraldická výzdoba, ne-

Obr. 11. Pečet Přemysla I. (z r. 1200.).
(Skutečná velikost.)

Rub.

hledíme-li totiž ku pečeti sv. Václavské, jejíž stáří nelze však přesně určiti.

Vidíme na lící této pečeti Přemysla I. koňmo, jak drží v pravici korouhev, v levici štít nejstarší podoby heraldické, zvaný normánský, na němž zcela patrně viděti jest orlici, prvotní znak zemský.

Na rubu spatřuje se tráncí sv. Václav, podobný onomu na pečeti vévody Vladislava I. i tomu, kterého uvidíme na pečeti Václava I.¹⁾

7. Pečeť krále Václava I. (1230.—1253.)

Král Václav I. byl i s chotí svou Kunhutou Štaufovnou korunován ještě za živobytí svého otce dne 6. února r. 1228. a nastoupil panování ihned po smrti otcově r. 1230., ač před tím již hned po svém korunování rozhodoval s otcem o důležitějších věcech.

O králi Václavu I. píše Palacký, že byl panovník spůsobný a rázný, který si liboval v krásném umění. Dvůr jeho byl neobvyčejně

Obr. 12. Pečeť kralevice Václava.

stkvělý, a štědrost jeho v pravdě královská. Turnaje, sedání a kolby vešly tehdy ve známost a oblibu v Čechách, což se přičítá vlivu jeho milce Ojíře z Fridberka. Měl však tu chybu, že byv německy vychován, nadřízoval všude Němcům, kteří se za vlády jeho do Čech hrnuli a zde zakládali města.

Za panování krále Václava I. počalo se v Čechách se stavbou pevných bradů na nepřístupných místech, jimž dávána jména německá, ponejvíce dle znaku majetníka, kteráž pak rodům těm i zůstala. Tak založili Vítkovici znaku růže hrad Rosenberg, Markvartici znaku lvice

¹⁾ O nesprávnosti užívání jména Přemysl I. i II. dvojitým jménem: Přemysl Ottakar anebo prostě Ottakar, pojednal Dr. J. Kalousek, Sborník historický vydaný na oslavu desítiletého trvání »Klubu historického« v Praze, str. 66. ve článku: »Přemysl či Ottakar?«

hrad Levenberg (Lemberk), páni znaku hvězdy hrad Sternberk v Čechách i na Moravě, páni znaku labutě Schwamberg (Švamberk) a j. v.

Obr. 13. Pečet krále Václava I. (1230.—1253.)

Líc.
Rub.

Za panování Václava I. stal se i vpád tatarský, který byl odvrácen od svého postupu do Čech vítězstvím u Olomouce.

V posledních letech vlády Václav I. zažil ještě mnoho nepříjemností a mrzutosti. Čeští páni těžce nesli, že Václav ve své nádhery-

milovnosti a marnotratnosti zastavil mnoho zboží korunného a promarnil s cizinci. Ani budoucí nástupce syn jeho král Přemysl II. nesouhlasil s tím, a tak se stalo, že nespokojení pánové i s biskupem vzbouřili se dne 31. září r. 1248. proti králi Václavu a zvolili syna jeho Přemysla za pána země.

Došlo v té příčině až k zjevnému boji mezi otcem a synem, jehož konečný výsledek byl ten, že Václav postoupil synovi vládu v Čechách i na Moravě, spokojuv se tolíko se třemi hrady.

Když byl papež Innocenc III. zakročil ve prospěch Václavův, poddal se konečně kralovic otcí svému a dostal ku správě markrabství moravské.

Václav I. zemřel brzy na to dne 22. září r. 1253. na zámku svém v Počaplych čili ve Dvoře Králové za Berounem.

Vedle vyobrazená pečet (obr. 12.) představuje Václava kralovice. Opis zní: WENCEZLAVS DEI GRA . . . . EX BOEMORV. Porušený opis dá se doplnit asi GRA)CIA JUV. R(EX, tudiž: Václav mladý král český. Pečet tato jest zajímavá nejen trojhranným štítem se zemským znakem, ale i hrncovitou přilbou, charakteristickou pro onu dobu. Co se týče stáří, jest ona přilba na českých pečetích asi nejprvější.

Po smrti otce svého užíval Václav, jsa panujícím králem, dvojité pečeti majestátu. (Obr. 13.)

Na lici vidíme jej na trůně s žezlem v pravici a jablkem v levici, hlavu, jak se zdá, kryje koruna zvláštního tvaru.

Opis zní: † PAX REGIS · WENCEZLAI · IN · MANV · SANCTI WENCEZLAI.

Na rubu spatřujeme sv. Václava trůnícího s korouhví a štítem, zdobeným tentokráte poprvé orlicí.

Na pečeti vévody Vladislava I. i Přemysla I. má sice sv. Václav také štit v ruce, ale bez orlice.

Celé provedení této pečeti svědčí o značném pokroku v ryjetivě, srovnáme-li ji s pečetemi předešlých panovníků, zejména pozoruhodná jest snaha po ozdobení perličkami a poloobloučky jak roucha a trůnu, tak i okraje, v němž jest písmo. Opis na rubu zní: † SANCTVS WENCEZLAVS BOEMORVM DVX.

Národopisná výstava českoslovanská v Praze.

(Pokračování.)

Střed levého křídla paláce národopisného obepínaly souborné výstavy krajobré, zvané též krajinskými odděleními. Země českoslovanské byly rozděleny na 22 obvody. „Theoretický princip tento byl zcela správný. Do těchto obvodových oddělení měly se zahrnouti hlavně ty předměty, kterými se každý kraj liší od druhých, v čem je

jeho individualita, čím se osvětluje život určitého kraje. Jinak zajiště jeví se svým životem český člověk v Čechách, jinak na Moravě, jinak na Slovensku. A v Čechách zase jiným objevuje se horal podkrkonošský, jiným Domažličan, obyvatel „zlatého pruhu“ atd. Mělo se v nich přihlížeti stejnou měrou k lidu vesnickému jako městskému.“ — „Souborné výstavy obvodové měly vystihnouti vyznačenými předměty jednak přítomný život, jednak kulturně historický vývoj svého obvodu. Sem vlastně měl se snéstí ten všední klopotný život, zejména charakteristické výroby krajové.“¹⁾ Nepatrě přihlédnutu k místní nebo krajové výrobě, ač jest namnoze od staletí tak známa, že vešla i v přísliví jako: Rychnov a Humpolec se svým soukenictvím, Milévsko a četná jiná místa, proslulá výrobky hrnčířskými atd.

Při vstupu do levého křídla palácového budí pozornost návštěvníků svatba z Blatska, vystrojená z krojů zaslaných E. Fryšovou v Soběslavi od V. R. Smolíka a K. Štafdera. Čítá 10 figurin, umístěných na podiu a představuje: družbu, hospodáře, kozáckou dívku a ženu, blatskou družičku před 50 lety a družičku z novější doby, blatskou ženu a konečně ženicha s očepenou nevěstou. Poněvadž jsou tu oba kroje zastoupeny: kozácký a blatský, lépe jest jmenovati tuto svatbu jihočeskou.

Vstupme nyní do Táborska, jímž začíná řada krajinských oddělení českých. Význačno jest vyšívками pošitými „penízky a šmelcem“ z okolí Tábora a Soběslavě. Skupina figurin, představující uprostřed muže se ženou a nevěstu s družičkou v kroji blatském a ženu s děvčetem v kroji kozáckém, tvoří pevný bod v tomto oddělení, kolem něhož v ladném seskupení řadí se zvláště hojně vyšívky. Výsledek zkoumání krojového uložen jest v cenné mapě krojové,²⁾ dále shledáváme mnohé předměty zvykoslovné, jako: bukál, kraslice, pozoruhodné pečivo, svatební praporec a četné vykopaniny ze Starého Tábora.

Ve vedlejším Pošumaví, zbudovaném z materiálu odborů: Horažďovic, Kdyně,³⁾ Klatov, Písku, Strakonic, Sušice a Volyně rádi se pozastavíme nad výrobou nádobí bliněného, dřevěného (hlavně dřeváky a j.) a fesů tureckých. Figurina dřevorubce, stojící v koutě u dvou skříní, jak si sype šňupeček z lahvičky na vrch levé ruky, na první pohled prozrazuje, že nevyšla z dovedné ruky Smolíkovy; obličej, hlavně vinou materialu a pleti, zdá se náležetí spíše starému, nervóznímu hraběti (k čemuž by se ostatně i šat hodil) než li statnému dřevorubci.

Další oddělení věnováno Chodsku, jehož střed zaujaly skříně s výrobky chodských dřílen a továren, na prvním místě bratří Třídu z Kdyně vlněné látky na sukně Chodek, vyšívání a j. Tkaniny lněné.

¹⁾ Naše Doba, 1896., str. 516.

²⁾ O kroji blatském máme v literatuře české dva pěkné články: ve Světozoru IX. 246., 258., 270., 283. »Blatáci, náčrtek národopisný od L. Par-kosa« a »O bývalém kroji národním na Blatensku,« napsal Josef Smola do I. výroční zprávy Společnosti přátel starožitnosti českých v Praze roku 1889., strana 39.

³⁾ Píši prostě Kdyně, protože »Nová Kdyně« jest otrocký překlad z mladšího »Neugedein«, proti čemuž nikde není stopy po Staré Kdyni.

a vlněné, kalouny, popruhy, tkanice, mlýnská plátynka a j. vystavují firmy z Domažlic a Klenče, vedle též krajky paličkované. Kdyňské výrobky dřevěné známe, jest to hlavně dřevěné nádobí a náčiní (též dlabané) od největších kusů až po malé škatulky na cukrovinky. Skupinu figurin v malebných krojích předvádějící otce, matku, ženicha a nevěstu v malebných krojích vhodně doplňují Špilarovy a Velcovy obrazy z Chodska. Oddělení Plzeňska honosí se a vábí pohledem do světnice, kam vešli dva muži. Mladší ženich nesměle hledí vedle staršího, který zaň říká o dceru pantátovi, sedícímu a nacpávajícímu si klidně dýmku u stolu. Paní máma nese nabídnout koláče. V pozadí mezi dveřmi stojí rdící se nevěsta a z přístěnku za ní zjevuje se milá tvář dědečka, který si usedl na postranici postele.

Sousední oddělení Polabí a střední Čechy má po levici výstavku Chrudimska, kde vyšívky a listiny zaujaly nejvíce místa. Zvláště zajímají: stará pohřební truhla a pláštík na kalich s vyšíváním a nápisem zkoumoleným, ale srozumitelným ve znění: Helena Wondrákova. 1671. Ostatek vyplňují ještě fotografie z Chrudimska a psané i tištěné památky z Čáslavská.

Dále vystavují památky své Pardubice, Nymburk a Hory Kutny, tyto zvláště krásné modely i kresby známých památek stavitelských z Hor Kuten i okolí a figuriny havířů, na jichž tvářích dobře zachyceny stopy těžké práce podzemní.

Jilové podalo kus své staré slávy české, české rýžovnictví zlata, listiny a pečetidla, Berounsko četné památky, ač mohlo jinak zvláště keramikou vyniknouti, jak jsme očekávali na př. též u Hor Kuten.

Nejpodivněji reprezentoval se obvod karlínský, kde vyšívka, rychtářské právo, uniforma postiliona, který zavezl Havlíčka, podobizna Třebízského, kamenný mlat a kroužek s esovitým zakončením z konce doby přehistorické svorně vedle sebe odpočívají, tvořice v pravdě ilustraci k úsloví: páté přes deváté! Kdyby byl raději přestal na fotografích a vyšívkách, lépe by byl učinil.

Přilehající polosvětnice z Mladoboleslavská ohrazena jest z jedné strany skříní s různými památkami, hlavně z musea městského tamže, v dolejším pak koutě oživena jest figurinami selky a sedláka.

V pravém slova smyslu rázovité Turnovsko svými vyšívками (jmenujeme též vínky a čepečky „vápenníky“) ukázalo se vedle toho bohatým i po stránce lidového stavitelství, jež do podrobnosti zachytíl ve zdařilých kresbách J. Prousek. Také památek uměleckých i prostě starožitných vzpomenuto od zobrazení známé svijanské labutě, jichž nález dosud jest u nás jediným svého druhu, až po Fridštejn a památný kostelík nudvojovický se zeleným čertem. Také zastoupeno jest broušení skla, rozšířené v tomto kraji, známém nalezišti polodrahých kamenů.

Jičínsko a Hořicko také čestně zastoupeno vyšívками a památkami psanými i tištěnými (posledním zvláště Jičín). Práce moderní neměly býti vystaveny. Světnice z Hořicka poskytuje zajímavý obrázek, jak bába s kmotříčkou vrátila se ze křtu, nesouc nemluvně k rodičům, kteří sedí u stolu v koutě umístěného, kdežto ve druhém za příchozími jest zastřená postel.

Neméně zajímavý jest kout světnice z Vysocka nad Jiz., kde stojí venkovan u postele, nad níž visí na železných tyčích dřevěná kolébka v podobě ložky s dětákem, až na tyče připomínající kolébky staročeské, známé na př. z biblí Severina z Kapí Hory. Vrch středních skříní, chovajících různé starožitnosti a památky literární, vhodně zakončuje podrobně vypracovaný obraz horské krajiny se všemi obtížnými pracemi horalů (obtížná doprava, kácení stromů, sklizeň, orba). Nezapomenuto ani na skalní duchy ve sluji. Obraz zasněženého okolí Jablonce a Vysoké n. J. doplňuje představu naší o životě na horách; tyto obrazy zamouvají se každému návštěvníku.¹⁾

Tak jsme dospěli až k východu z levého křídla, kde se koně krajinská oddělení česká, z nichž zbývá prohlédnouti ještě dvě protilehlá oddělení, totiž Čech východních a severozápadních, vybíhající mezi vyšivkové a zvykoslovné oddělení. V jednom vyložil své památky vkusně a znalecky chvalně známý odbor hlinecký za vedení a vydatné pomoci Karla Adámka, poslance a syna jeho JUC. K. V. Adámka, kteří již dlouhá léta neunavně pracují v tom, co jinde do nedávna bylo neznámo. Tamže jsou též památky Litomyšle, Vysokého Mýta a Poličky. Odborník věnuje pozornost náručním košíkům litomyšlským, vyšíványm brky, jako selské opasky kožené a cenné mapě krojové z Vysokomýtska, již zhотовil prof. Vrat. Votrubec. Otisk její s právodní statí z péra téhož pracovníka přineseme v některém z příštích čísel.

Ve druhém oddělení, tvořícím protějšek k prvému, jest výstavka Čech severozápadních, zvaná též oddělením lounským se světnicí téhož jména a se dvěma pohledy krajinnými. Vedle památek stále se opakujících a fotografií, na předmíti místě sluší uvést vykopaniny předhistorické (nejvzácnější, srovnáváme-li s ostatními odděleními krajinskými) i středověké z Košťálu, pak vzácné památky písemné města Třebenic a hojně listin zachovalých s pečetěmi neporušenými. Též některé památky umělecké a drobnosti zvykoslovné pozorujeme mezi seskupeným materialem. Vzpomenuto i ovočnářství a dobývání granátů českých v úhledných sbírkách, z nichž poslední doplňuje zajímavá sbírka starých šperků stříbrných s českými granáty.

(Pokračování.)

Drobné zprávy.

Oopravy chrámů pražských. Chrám sv. Havla na Starém městě pražském dočkal se konečně jednou zasloužené opravy. Obě věže dostaly novou krytu a také zdi znova byly omítány, takže památná stavba tato nebude tak žalostně vypadati vedle městské spořitelny, kterou nemálo utrpěla. Jak by byl získal pohled od musea, kdyby bylo místo Kotců nezastaveno spořitelnu; a když již zbořen dům Melantrichův, mohly padnouti další bezvýznamné a po nedaleké přestavbě domů na Můstku mohli jsme mít rovnou cestu od radnice, mimo chrám sv. Havla k museu. Měly by být odstraněny při té příležitosti krámkyně přistavěné ke chrámu. — Rozsáhlé opravy provádějí se na chrámu sv. Ignáce na Novém městě pražském za vrchního dozoru architekta Bedř. Fleischingra. Lešení k tomu připraveno bylo již před rokem!

¹⁾ Také vyložena ukázka krajkařství s názvoslovím.

„Společnost přátel staroslověné Budče v Zakolanech“, založena ustavující valnou hromadou, dne 22. března t. r. za veliké účasti z celého okolí. Schůzi zahájil vdp. Jos. Cháb, děkan budečský, a vyložil účel Společnosti. Po té přečetl p. V. Dlouhý, říd. učitel v Zakolanech, stanovy, z nichž vyjímáme o účelu spolku: *a)* Oslavení 1000leté památky založení a zbudování kostela budečského připadající do r. 1905. *b)* Podporování snah nesoucích se za vědeckým prozkoumáním hradiště budečského po stránce starožitnické. *c)* Zřízení dobrých cest, aby Budeč stala se přístupnější z různých stran. *d)* Zřízení pavilonu turistům k odpočinku i k ochraně. *e)* Zalesnění holých strání budečských. *f)* Postavení rozhleden a památníku na Budči i v okolí, aby Budeč stala se útulným a poučným místem výletním. *g)* Založení turistické stanice v Zakolanech. *h)* Založení muzejních sbírek z věci, nalezených na Budči nebo vztahujících se k Budči. *i)* Vydávání publikací o Budči tiskem i obrazem. Člen-ský příspěvek roční činí i v korunu. Veliký počet Podbudečanů přihlásil se za členy. Při volbě výboru zvolení tit. pp.: J. Chab, děkan v Kovarech, starostou, Jos. Kohout z Votovic náměstkem, V. Švarc z Kolče jednatellem, Fr. Válek z Trněného Újezda pokladníkem, Fr. Šimůnek z Kovar archivárem; do výboru: Ant. Cuba z Cvrčovic, F. Mladějovský ze Zakola, T. Burda ze Vřetovic, L. Zapotocký ze Zakola, V. Brtník ml. z Blevic, V. Kovářík z Mozolína; náhradníky: pp. Fr. Šaroch z Tejnice a J. Neumann z Mozolína; revisory účtu A. Rulík ze Zakola a V. Vintrich z Kovar. Také přijat návrh na časté pořádání přednášek v okolních obcích podbudečských o Budči, a aby spolek obrátil se na veškeré korporace okolní, aby tyto samy podporovaly finančně podnik spolku vši úcty hodný. Bylo by si přáti, aby naše vlastenecké spolky obracely v létě vycházky své na Budeč. Výbor rád zodpoví všecky dotazy. *V. Švarc.*

Starožitné památky křesťanského stavitelství, totiž románská kaple z 11. století a přistavený kostel gotický ze 14. století jsou v prastaré obci Kuněticích pod stejnojmennou horou. Nepřízní času a nerozumem lidským tyto památky historické tak sešly, že potřebují nezbytně důkladné opravy, nemají-li úplně zaniknouti. Akční patron, náboženská matice, bule hraditi částečný výloh konkurenční přírknut, a ač se též vyjednává o subvenci státní, za niž se poslanec K. V. Adámek tak vřele přimluoval na říšské radě dne 8. čce. m. r., i o podpoře zemské, přece jeví se veliká část nákladu na vnitřní výzdobu a pořízení důstojných, slohu přiměřených předmětů bohoslužebných nekryta. Poněvadž pak na farníky, většinou chudé, stavu dělnickému, připadá konkurenční část 5000 zl. a poněvadž též jest jím stavěti nový hřbitov, musí nemalý díl nákladu na obnovu zmíněných památek ulhraditi sbírkami věřejnými, k jichž zahájení vybízí vlastence vdp. Václ. Kudrna, farář v Kuněticích.

Bibliografie české historie. Každý, kdo se obírá kteroukoli stránkou dějin českých, ví, jak nezbytně potřebujeme v naší literatuře podrobného přehledu všech spisů samostatných i článků kdekoliv roztroušených z oboru českých dějin. »Historický spolek« v Praze, uznávaje to, posunul dlouho již před řázanou otázkou o provedení příslušné práce značně ku předu, věnovav na remuneraci sběratelů materiál roční příspěvek a vyžádav si od České akademie příspěvku podobného na rok 1896. (od I. a III. třídy). Aby přípravné práce děly se soustavně, jednotnou metodou, a aby materiál již nyní byl rozřídován v náležité skupiny, vyzval »Historický spolek« universitního docenta Dra. Čeňka Zíbrta k tomuto řízení nynějších prací a ke konečné úpravě sebraného materiálu do tisku. Ten ujal se práce za součinnosti mladých historiků, snaživých členů »Historického klubu«. Poněvadž v pražských knihovnách nejsou chovány všecky spisy a časopisy české, zejména krajinské, prosí všecky, kdož psali a píší historické články do krajinských časopisů, publikaci příležitostních a pod, nebo kdo vydali samostatné monografie a uveřejnili archivní materiály atd., aby laskavě posílali vždy na jednotlivém lístku správný název s udáním zevrubným (číslo a ročník časopisu, místo a rok vydání) na adresu: Dr. Č. Zíbrt, v Praze, Vyšehrad. Zásilek téhoto bude vděčně užito při sestavování chystané bibliografie. Proto doufáme, že každý spisovatel již v zájmu vlastním neopomene poslati seznam svých prací tištěných.

Pod svíčenem tma. V ohebu Chotkovy třídy na Menším městě pražském (proti Jelenímu příkopu a Chotkovým sadům) zříme nový dům, působící na každého

zcela nepříznivě. Jest neladnou směsí několika slohů, jsa prost všech požadavků esthetických. Kdyby byl tvaru jehlance, mohl by být považován za pyramidu — v údolí — jinak činí dojem modernějších kasáren. Překáží výši pohledu na všechny strany: na zelený úvoz od krále, hradu, na Jelení příkop, na Mariánské hradby a zvláště na Chotkovy sady. Na místo zabrané hodila by se nanejvýš v kusná stavba o 2 poschodích, přizpůsobena arci svým slohem okolí. Dům jest však o 4 poschodích a z druhé strany o 5 poschodích, hledě ku vysočemu přízemku. Stavba nešťastná! S jedné strany jednáno o to, aby byla Praha prosta hradeb, s druhé sama pomáhá je takto stavěti uvnitř města. Vina padá na příslušnou instanci, která schválí plán, nemá-li zákonné překážek a závad. Naši stavitelé a geometři — až na nepatrné, čestné výjimky — jsou celí zamílování do kružidel a pravých úhlů, pomíjejíce obvykle esthetiky, i když považují již znalost domácích památek stavebních a smysl pro dějiny svého domova za největší utopii. Není divu: mohl-li profesor techniky loni projeviti při „slavnostní příležitosti“ potěšení nad tím, že už snad konečně bude zbořen Dízenhofrem stavený kostel (k čemuž vhodně poukázal na sněmu krále českého poslanec p. O. Materna), pak nelze zazlivati, když ne odborník a ne znalec při povodni roku 1890. navrhl, aby vše mostecké byly zbořeny, protože právě překážejí — komunikaci! Z nesčísných příkladů jiných, často uvedených v „Časopise“ vysvitá, že potřebujeme sboru, schopného práce a značného věci, který by rozhodoval o osudu našich památek a chránil jich proti vandalismu. Chceme svou komisi pro uchování památek. Dlouho již za ni bojujeme, stále po ni voláme. Doufáme však, že si ji někdy přece vynutíme.

Cerný.

Časové zprávy.

Ředitel městského muzea pražského. Tento titul udělen byl panu Břetislavu Jelínkovi, kustodu téhož muzea a chvalně známému badateli v pravěku vlasti naší. Blahopřejeme k významení dávno zaslouženému. *K. V.*

Správa archivu královského hlavního města Prahy. Dr. J. Emmer dán byl do výslužby a na jeho místo dosazen jest Dr. Jar. Čelakovský. Adjunktem téhož archivu stal se JUDr. a PhDr. Jos. Teige.

Padesáté narozeniny. Bez ovací a hlučných fanfár, klidně, jako jest tichý život učencův, posvěcený vědě, minul významný den padesátých narozenin Ph. Dra. Jaroslava Golla, profESSORA na české universitě. Veliké zásluhy jeho o dějinu české jsou neocenitelný, jak dokazuje veliké množství učených pojednání a článků jeho. Kéž vzácné sily jeho působi ještě mnohá léta stejnou pružnosti a zdatnosti ku prospěchu české vědy.

Úmrtí. Milý přítel a spolupracovník náš B. V. Konečný, supplující profesor na obchodní akademii v Chrudimi, zemřel dne 1. července v 25. roce věku svého. Životopis jeho přineseme v čís. 3.

Zprávy o spisech a časopisech.

Mince království Českého za panování rodu Habsburského od roku 1526. Seš. 5. Sepsal Klim, Čermák. Nákladem F. Hoblíka v Pardubicích. (Str. 235—330, tab. LXII—LXXXI) Přítomný sešit obsahuje popis mincí Ferdinanda III. (1637.—1657.) a Ferdinanda IV. (korunován 1646, zemřel 1654) a tabulky mincí Leopolda I. (1657.—1705.) Počet jednotlivých mincí vyobrazených na dosavadních tabulkách dosáhl v tomto čísle počtu 761, což vydává nejlepší svědectví o zevrubnosti díla; vedle popisu mincí čteme též zajímavé přílohy listinné a seznam mincimistrů s jich znameními, zkoušeců (guardajnů), řezačů želez a úředníků při mincovnách českých, moravských i slezských, seřaděných dle min-

coven. Dílo toto každým sešitem znova a vřeleji se doporučuje, setrvávajíc ve své zajímavosti, bohatosti i skvostné úpravě. Žádáme všech pp. členů, aby hojným odebíráním dila tak dokonalého a nákladného projevili svůj zájem. *Hs.*

I. Zpráva Musejní společnosti pro okres Humpolecký. 1895. až 1896. V Humpolci, v květnu 1896. Nákladem Mus. společ. Str. 32. Na prvném místě přináší zajímavý článek našeho spolupracovníka Jarosl. Mančala: „Lidové podání z okresu Humpoleckého. (Bájesloví I.: Obloha, slunce, měsic, hvězdy, mléčná dráha, blesk, brom, bouře, duha, vítr, vichřice, Meluzína, povětří, II.: Jedubaba, můra, klekánice, bilá paní, sudičky a divé ženy. Ze zprávy jednatelovy (Jos. Kopáč) vysvítá, že mladistvá Společnost s plnou silou vešla v život a čile si vede. Jméni celkového čítá 147 zl. 53 kr. Po seznamu členském jsou uvedeny dary a příspěvky ke sbírkám musejním, utěšeně vzkvétajícím a stanovy spolku. Člen činný platí 1 zl., přispívající 2 zl. roč. příspěvku. *Sv.*

Zelinka F r. V á c l.: Sbírka lidového podání z Berounska. Beroun, 1895. Nákl. spisovatele, str. 78. Oddíl I. věnován je zvykům a obyčejům podél řekadlům hospodářským, II. pověram a zaříkáním, III. říkankám, IV. popěvkům, V. koledám, VI. pomlázkám, VII. hrám, VIII. pověstem. Že jest tu dosti známého, nevytíykáme, protože při všem musíme se tázati, kde, odkud až kam jest rozšířeno, máme-li nabýti jasného přehledu a chceme-li miti podklad spolehlivý pro příští práce vědecké. Poznamenati a vydati jen neznámé, dosud netištěné, bylo by prací polovičatou, nekritickou, sbírkou takořka zvláštností, a to přece není úkolem literatury národopisné. Proto schvalujieme uvedení všeho, i toho co odjinud známo. Než Berounsko není tímto vyčerpáno. Mnohé zdá se příliš úryvkovité, plné mezer, jež by bylo jistě zacelilo a tak i spisek zaokrouhlilo – delší sbíráni. To bylo by vyneslo nejeden rukopis zaříkání, pověi i řeči svatebních, kteréžto poslední dle mínění spisovatelevo se nezachovaly. Doufejme, že další sběr přesvědčí nás přece jen o opaku. Společnost má na př. také jeden rukopis pověi a zaříkání z Berounska. (Bude později otíštěn.) Pověsti bychom stejně přáli si doplnit nebo poznámkami opatřiti. – Pověst o původu ulice „Hrdlořezy“ v Berouně dle Paprockého (blížší údaj nepoznamenán), když již uvedena, měla být vzata ze staršího Hájka. Pověsti drobné mohly být vyňaty ze článků Břet. Jelínka v Památkách arch. Neradi postrádáme pověsti o Hyskově, z jiných pak drobností: o berounských koláčích, prostonárodní výklad slova „berouňan“ atd. Pohřešili jsme též zmínu o krápnících u sv. Jana pod Skalou, jež si brali poutníci na památku i proti bolesti, o travině „vousy sv. Ivana (stipa pennata), a o „krvavém koření“ (sanguisorba) též tman řečeným, připomínajícím pověst o vražednicích sv. Ludmily (Tman) jménem i podobou. (Pam. arch. IV. 162 a V. 331.) Celkem však spisek dobrý. Doporučujeme jej. Dodatky rádi uveřejníme. *K.*

Otázky a odpovědi.

Náš dotaz o koulení vajec zodpověděl p. Jar. Hájek ve Svojšicích u Kouřimi. — O podpoře pohořelým a o kocandách napsal nám p. Jan Moravec, říd. učitel v Semicích u Česk. Brodu. Popis ohňů filipojakubských zaslali p. Ludvík Šnajdr, c. k. konservator ve Smiřicích, J. H. Tisov a St. Zderadička ze Zd. v Libni. Děkujíce za tyto příspěvky, jichž bude užito v časopise se jmény pp. pisatelů, prosíme o laskavé odpovědi na nové otázky:

Co kdo ví o pálení ohňů večer před sv. Janem Křt. 24. června. *S.*

Kde a jak slaví lid svátek sv. Anny 26. července, zvláště v cihelnách.

Mir.

Zná někdo tisk nebo rukopis nadepsaný „Světa koule“? Zprávy o něm s pověděním přijme a případně jej též zakoupí redakce.

Ze Společnosti přátel starožitnosti českých v Praze.

Zpráva jednatele o činnosti spolkové roku 1895., přednesená a schválená na valné schůzi dne 15. března r. 1896.

Velecťné shromáždění! Jest mi potěšením podati zprávu o činnosti naší Společnosti za uplynulý rok a poukázati ku některým věcem, jež se dotýkaly činnosti. Jak jest známo P. T. členům, byl minulou valnou schůzí přijat a výboru ku provedení příkázán návrh, aby Společnost uspořádala řadu přednášek o oživení památky věhlasného slavisty a spisovatele »Slov. starožitnosti«, Pavla Josefa Šafaříka. Výbor přikročil s pietou k provedení návrhu a usilovně pracoval o jeho uskutečnění; naskytly se však takové překážky, které nikterak nepřipouštěly, aby mohl být učiněn cyklus přednášek, dotýkajících se památky Šafaříkovy. Vskutku vzácné ochotě a laskavosti svého váženého člena, pana prof. Dr. Jana V. Nováka dekuje Společnost, že učinil dne 30 května obsažnou přednášku »O starožitnické stránce spisů Šafaříkova«, ác byl nemálo zaměstnán jak pracemi školskými, tak i výstavními. Deputaci, sestávající z člena p. R. Jindřicha a jednatele, polozen jménem Společnosti dne 13. května na rov Šafaříkův vavřínový věnec se stuhami barev slovenských a případným nápisem. Památku Šafaříkovi byl také věnován III. ročník spolkového »Časopisu«. Nebylo zapomenuto také druhého návrhu, odkázaného výboru, aby Společnost vydala průvodce po Národopisné výstavě českoslovanské buď v některém čísle »Časopisu«, nebo jinak. V období, kdy byl návrh učiněn, nebylo možno provést jej proto, poněvadž výstava nebyla ještě hotova. Výbor, měv návrh stále na mysli, žádal výkonného výboru NVČ, za sdělení, byl-li by na výstavišti za obvyklých podmínek povolen prodej ilustrovaného průvodce po oddělení z výstavy. Průvodce po tomto veledůležitému oddělení nebyl vůbec vydán, a výbor očekával příznivého vyřízení své žádosti. Tím více překvapilo, že nedošlo vůbec žádné odpovědi. Další prací výboru bylo upravit změny stanov, jak usnesen, minulou valnou schůzí. Změněné stanovy došly úředního schválení 6. listopadu r. 1895. Při změně § 21, kterým jest ukládána Národop. společnosti českoslovanské povinnost převzít za jistých případů spolkové jmění v opatrování, bylo nutno vyžádati si její souhlasu. Slavná Společnost tato ochotně vyhověla naší žádosti, provodivši svůj souhlas velmi přáteleckým dopisem, aniž by byla učinila jakýchkoliv změnu na znění dotyčného odstavce. Za tuto laskavost náleží sl. Národopisné společnosti českoslovanské nás upřímný dík. Celá veřejnost byla před několika měsíci velice vzrušena zprávou, že snad malebnost a historický pej královské Prahy bude setřen zamýšlenou úpravou. Proto se Společnost ráda připojila ku společné petici Spolku architektů a inženýrů v král. Českém a Uměl. besedy, kterouž na městské radě žádano, aby při obmyšlené úpravě bylo jak nejvíce setřeno nutných požadavků a esthetických historických. Musejní spolek v Pardubicích upozornil Společnost na zbědovaný stav hradu na Hore Kunětické, kteráž jest už po několik desetiletí odkázána péci různých spolků a komisi. Co jest tak dlouho tropeno s Horou Kunětickou, stává se i jiným památkám našim, aniž lze sedovlati nápravy. Tak smutno jest dívat se, jak jest využíváno památné Hory Kunětické na — — lámaní kamene! Veleslavný zemský výbor království Českého sdělil se Společnosti, že jest při něm z usnesení sněmu zřizována poradní komise archaeologická, složená ze znalcův a odborníků, jejíž úkolem jest bditi nad zachováním našich památek a žádal, aby Společnost zvolila do této komise svého delegáta. Zpráva přijata s povděkem na vědomí a zástupcem našim zvolen starostvům náměstek, p. architekt Jan Herain. Při osudu hradu kunětického byla poradní komise archaeologická upozorněna na tuto stavební památku a žádáno naléhavě za rychlou nápravou. Naše žádost otiskena v spolkovém »Časopise«, roč. III. str. 124.¹⁾ Veleslavný zemský výbor odpověděl, že ve věci té již

¹⁾ Když jednatelská zpráva již byla hotova, seznámo, že zmíněné poradní komise archaeologické při zemském výboru dosud není! Po návrhu bdělého strážce našich památek, poslance K. Adámka, učiněném v rozpočtové komisi 13. února 1896, bylo její uskutečnění znova odkázáno k vyřízení zem. výboru.

několikrát učinil pozornu c. k. centrální komisi ve Vídni, c. k. místodržitelství, okresní výbor i archaeologickou komisi při České akademii, a že věc jest znova vyšetřována. Národopisné výstavy českoslovanské nemohla se Společnost súčastnit i v mře žádoucí; nedovoloval tomu finanční stav. Proto však přece vystavila v oddělení »Pravěk zemí českých« některé předměty, zvláště cennou sošku broncovou, jež ji byla ochotně zapůjčena panem Ed. Špíchalem, rolníkem v Lipanech. Velice skrovného místa, jež nám bylo vykázáno v oddělení spolkovém, bylo užito ku vyložení spolkového »Časopisu«, »Zpráv« a některých původních kreseb tam otištěných, jakož i původních plánů výzkumu levohradeckého. Význačnější exposice místo nedovolovalo. Některé předměty pak byly vystaveny v obchodním oddělení a jinde, (jak bude oznámeno ve zprávě správce sbírek). Sl. archaeologický odbor NVC. vyzval Společnost, aby do něho vyslala svého zástupce. Jmenován jím p. Jan Soukup, správce sbírek a redaktor »Časopisu«. Se zřetelem ku dřívější petici, kterouž žádána sl. městská rada za znovuzřízení soch sv. Františka a Ignáce na Karlově mostě, usneseno požádati slavnou městskou radu, aby Společnost směla k poradám o této věci vysílati svého zástupce. Sl. městská rada vyhověla této žádosti i zvolen našim zástupcem starosta, p. architekt Jan Zeyer. Kočovní schůze byly předsevzaty dvě, než jen jedna mohla být uskutečněna. Zamýšlené schůze v Roudnici bylo se zříci proto, poněvadž z tamního spolku »Ríp« byl nám učiněn přátelský pokyn, že občanstvo používá nedlí a svátku k návštěvě výstavy a schůze sotva by se zdařila v tom čase. Konána tedy 3. kočovní schůze opět v Hostivaři dne 18. srpna. P. T. p. Ant. Jakeš, přednostovi stanice, a dp. Jos. Vajsoví, kaplanu tamže náleží upírný dík za práci, kterouž připravili zdar schůze. Správní výbor přihlíže k u neunavné činnosti, kterouž Společnosti stále osvědčuje pan přednosta Ant. Jakeš, vytváraje sbírku památky a získávaje nové členy, jmenoval jej venkovským jednatelem pro Hostivař a okolí. Vycházky byly konány 4: Dne 26. května společně s Uměleckou besedou na starý židovský hřbitov, kdež učinil výklad náměstek starostův, p. Jan Herain. Dne 15. srpna učiněna k návrhu předsedy odboru heraldického, p. JUDra Jul. Nejdleho vyjížděka do St. Boleslavi, kdež byly prohlédnutny pěkná a cenné fresky v kapli sv. Klimenta. Pro krátkost času nebylo možno oznámiti ji všemu p. t. členstvu i zúčastnilí se jí jen pozvaní. Další dvě vycházky učiněny na NVC.: Dne 17. července do staré Prahy, kdež opět velmi zajímavé vykládal p. J. Herain (z venkovských členů byli přítomni pp. K. Hovorka, učitel v Mostě a Ant. Jakeš, přednosta stanice v Hostivaři), a dne 17. srpna do starého českého mlýna, kdež člen, p. Franěk Páris obširně a pouťavě vykládal »O ústrojí a názvosloví starých českých mlýnů«. Členu, p. architektu Edv. Sochorovi jest Společnost povídčna, že dal k její vycházce uvést mlýn v činnost. Výborových schůz bylo konáno 9 členských pak, vždy spojených s přednáškou neb rozhovorem, 15. počítaje v to i dříve uvedenou schůzi na paměť Šafaříkovu. Přednášeli pp.: Jan Soukup: 14. ledna »O dosavadních nálezech levohradeckých«, 21. října »O starém stříbrném obrazu se staroslovanským nápisem«, 4. listopadu »O některých špercích lidu československého« a 18. listopadu »O jehlicích práce lidové, o obrazech nejsv. Trojice a délece Kristově«; Vojt. rytíř Král z Dobré Vody: (odbor heraldický) 28. ledna »O nabytí znaku v době staré a za časů nynějších«, dne 4. března »O korunách v heraldice. — O rádech rytířských před r. 1500«, 28. října »O pečetech a listinách ve starém věku« a 2. srpna ukázal prakticky, kterak otiskovat do různých hmot pečeti, aby otisk byl zcela zřejmý, aniž by originál utrpěl, Dr. J. V. Šimák 9. února: »Spor o rožmberské dědictví za vlády krále Ludvíkovy«; Ant. Schiller 25. února: »Hájek z Libočan a jeho spor s Václavem Halašem z Radimovic jako vydavatelem Kroniky«; Dr. Boh. Matějka 1. dubna: »O přestavbě kostela sv. Tomáše na Menším městě pražském«, 7. října: »O ceniných památkách výtvarného umění na NVC.«; Jan Herain 10. července: »O čarování proti neplodnosti na hrobech v Srbsku« a »O rodiště Jana Brokofa«; PhC. Zd. V. Tobolka 3. května: »Poměr krále Jiřího z Poděbrad k papeži Kalixtu III.« Všem pp. přednáševším činíme za jich příli a námathu upřímný dík a prosíme, aby i na přště byli pamětli Společnosti. S užnáním budíz vzpome-

nuto vdp. P. Alipa Tondera, provinciála řádu Augustiniánův na Menším městě pražském, který se řídkou dnes ochotou rád činí archivní doklady i jiné památky přístupný badatelům. V prvém půlletí r. 1895. vzdal se jednatel, pan Dr. Jindř. Barvíř, své funkce, jsi příliš zaměstnán svými pracemi vědeckými; nebylo očekávati, že by se byl v konání funkce uvázel někdo z pp. náhradníků, i obstarával jsem celou věc sám. Obchonický spolek »Merkur«, jehož místností Společnost užívá, byl nucen v listopadu r. 1895. přesídliti z Malého náměstí na Václavské. Společnosti ovšem nezbývalo, než použítí n abídky jeho a přesídliti s ním. Dosavadní zkušenosti však poučují, že v nových místnostech dlouho nepobude, neboť místnosti, jsouče skrovnejší, nestací ani »Merkuru«, ani nám. Agenda spolková rychle vzdruště; značný díl její ovšem připadá »Časopisu«; vykazují dle knihy otištěk na 500 dopisů, v čemž není zahrnut zajisté nemalý počet dopisů, jež ve věcech redakčních učinil redaktor pan Jan Soukup. Jest potěšitelnlo, že na Společnost docházejí četné dotazy odborné i od nečlenův a v tom možno hledati pevnější zakotvení její.

Jako v předešlých létech, tak i loni byly rozeslány žádosti na české okresní výbory, aby přistoupily za členy; tento krok však nesetkal se loni s náležitým výsledkem. Jen některá okresní zastupitelstva stále pamatuji naši Společnost. Z městských zastupitelstev sama za člena se přihlásila slavná městská rada na Zížkově a jest si přáti, aby jejího příkladu bylo hojně následováno. Z peněžních ústavů je výstavu jedná si přáti, aby vytrvalé přínivce slavnou Občanskou záložnu v Karlíně a na Smíchově. S díky slušno uvěslí »Verein für Archaeologie, Ethnographie und Urgeschichte« v Berlíně, který nám zasílá své »Mittheilungen«, za něž zasíláme »Časopis«. Výkaz ostatních spolků a ústavů, jichž publikaci se nám dostává darem či výměnou, jest uveden ve zprávě knihovní.

Spolkový »Časopis« dovršil III. ročník a jak vysvítá z četných dopisů i ústního sdělení, dosel obliby. Za jeho svědomitě řízení zaslouží upřímný dík redaktor, p. Jan Soukup. Činíme upřímné díky všem, kdož pamatovali »Časopisu« až příspěvky slovesnými, či vyobrazeními. V prvé řadě platí nás dík a uznání neuvanovnému členu, p. Vojt. rytíř Královí z Dobré Vody, který v každý čas a nezíštně přispíval jak články, tak mistrními kresbami do »Časopisu«, zvláště však do přílohy znakové.

Za značnou podporu morální, projevovanou stálým uveřejňováním spolkových zpráv, náleží nás dík ct. redakčním »Čechas«, »České Politiky«, »Hlasu národa« a »Národních listů«. Také loni nebyli jsme ušetřeni návštěvy Morany; na vždy z našich řad odešli tři vynikající členové: Pp. Fr. Vollbrecht, děkan v Brandýse nad Labem, Jan Prokopec, továrník a starosta na Králi. Vinohradech a obětavý podporovatel všech národních podniků Karel Rieger, továrník v Roketnic. Zachovejmež práci a snahám jejich pamět trvalou. (Shromáždění vzdávají čest povstání) Ve výboru Společnosti byli v uplynulém roce pp.: starosta Jan Zeyer, architekt; náměstek starostův Jan Zeyer, architekt; náměstek starostův Jan Herain, stavitel; jednatelé: Ph. Dr. Jindřich Barvíř, docent při české universitě a A. B. Černý; pokladník Ed. Buřka, reydient zemské banky království českého; správce sbírek Jan Soukup, redaktor »Časopisu«; knihovník Fr. Leybold, architekt; zapisovatel M. U. C. Jos. A. Jira; archivář Ph. C. Zdeněk V. Tobolka. Náhradníci pp.: Antonín Schiller, odb. učitel a typograf, Ph. C. Boh. V. Konečný, Fr. Helebrant, obchodník, a Franěk Páris, úředník. Dozorci spolkoví pp. Vladimír Péř, městský rada; M. U. Dr. Jindřich Matiegka, okres. lékař; Adolf Peceňka, c. k. vrchní místodrž. inženýr; Václav Brož, bursovna rada a majitel realit; J. U. Dr. Jarosl. Haasz, sekretář zem. výboru. Roku 1895. byl odehrán skvělý kus dějin českých Národopisnou výstavou českoslovanskou. Tam byl snesen tak vzácný materiál, že i cizina uznávala jeho cenu, a tam se svorně soustředili ve práci všicci, kdož mají na mysli osud našich památek. Společnost, ač z uvedené příčiny nemohla se súčastnit v náležité míře této výstavy, jest upřímně potěšena ze skvělého zdaru její a bude jí vždy zadostiučiněním, že její členové jak mimo výbor, tak zvláště funkcionáři, velice platně přispěli ku její zdravu. Ku výstavě byly upjaty zraky všeho národa; i není divu, že vše ostatní toho roku ustoupilo stranou a že veškeren život spolkový na čas utučl. Velectné shromáždění! Má zpráva schyluje se ku konci. K její závěru ponechal jsem

radostnou zvěst, že právě ve výstavním roce dovršila naše Společnost dlouho toužený tisíc členů! Dnes jest členů úhrnem 1249. Všeho volného času používal jsem ku získání nových členů, avšak k tomuto utěšenému výsledku přispěla také celá řada členů, kteří s uznáním hodnou horlivosti jednak nové členy sami přihlašovali, jednak zasílali vhodné adresy. Těm všem, kterým Společnost jest milá, kteří vše možné se přičinovat o její vzkvétání a mohutnění, vyslovujeme nejsrdceňší díky. Neupočtujeme, že i na dálé budou pamětlivi její snahy a že také nedávno přistoupivší p. t. členové budou se stejnou horlivostí následovati jejich příkladu. Jen v mohutném sboru členstva najde Společnost svou pevnou oporu; má-li dnes členů přes tisíc, přičinujme se všichni svorně k tomu, aby jich o příští valné schůzi mohlo být označeno dva tisíce. S tou splnitelnou nadějí končím svoji zprávu a zaraďuji se, budu-li moci za rok oznamit, že tato naděje došla splnění. Na zdraví!

V královské Praze, 31. prosince r. 1895.

Ant. Bohouš Černý,
jednatel.

Zpráva odboru heraldického za r. 1895. Odbor pokračoval v druhém roce svého trvání v činnosti, již zahájil r. 1894. Učiněny 3 vhodné přednášky, srozumitelné všem členům. Přednášky tyto, jež vesměs konal vážený člen pan Vojtěch rytíř Král z Dobré Vody, jsou vytěčeny ve zprávě jednatelské. Účast členstva byla vždy značná a k vytržení názorů nemálo přispívaly četné dotazy a poznámky, jež thema vyvolalo. Zajímavou a praktickou hodinu připravil pan Vojt. rytíř Král z Dobré Vody pro schůzku dne 2. srpna, kdy prováděl ukázky, jak pořizovat otisky pečetí do různých hmot, aniž by se uškodilo originálu. Odbor jest p. rytíři Královi povinen upřímným díkem za veškeru práci a neochabující činnost, prokázanou jak ve schůzích, tak i mimo ně, zvláště za skvělé provádění příloh znakových při „Časopisu“. Z venkova přihlásil se nově za člena odboru p. Bohuš Hlaváček, akad. malíř a sochař ve Strakonicích. Funkcionáři odboru byli podepsaní. Možno s uspokojením znamenati, že působnost odboru vzbuzuje značný zájem: tomu nasvědču jí přečetné dotazy, poslané jak jednotlivci, tak spolků. Zhusta žádáno opisu některé z konaných přednášek a zvláště četné byly dotazy erbovní. Pokud bylo možno, vyhověl žadatelům zapisovatel, dožaduje se ovšem velmi často nevyvážitelné laskavosti p. rytíře Krále. Uvažováno o tom, aby přednášky byly rozširovány levněji; bližší zpráva o tom bude později ohlášena p. t. členům v denních listech. Všechn p. t. členů žádáme, aby šířili známost o našem odboru i aby se přičinovat o získání nových členů. Cílem větší bude nás kruh, tím zdárnejší bude možno odboru pracovati.

V Praze, 31. prosince 1895.

Zapisovatel:
Ant. Bohouš Černý.

Předseda:
JUDr. Julius Nejedlý.

Z naší kroniky. Ve správním roce 1896. jeví se činnost Společnosti takto: Dne 15. března byla konána výroční valná schůze o půl čtvrté hod. odpolední v zasedací síni radnice staroměstské. Schůzka předsedal, uvítav shromážděné, starosta p. architekt J. Zeyer. Po přečtení zápisu o poslední valné schůzce přednesl obšírnou zprávu jednatelskou p. A. B. Černý. Následovaly pak zpráva pokladní, správce sbírek, odboru heraldického, knihovní a archivní, jež vesměs byly schváleny. Tyto zprávy z části již jsou otiskeny v dnešním čísle; ostatní budou uveřejněny příště. Po té příkročeno k volebnímu výboru, náhradníků a dozorců spolkových a takřka jednomyslně zvoleni pp.: starostou Jan Zeyer, architekt; jeho náměstkem Jan Herain, stavitel; prvním jednatellem A. B. Černý, druhým Jos. Trmal, účetní; pokladníkem Eduard Buška, vrchní reverendem Zemské banky království českého; správcem sbírek i archivu Jan Soukup, redaktorem „Časopisu“; knihovníkem Ant. Masák, učiteli; zapisovatelem Jos. A. Jíra,

assistent Národop. musea českoslov.; předsedcím výboru Václav Brož, bursovní rada a majitel realit. Náhradníky zvoleni pp.: Fr. Leypold, architekt; Ant. Schiller, odborný učitel a typograf; Fr. Helebrant, obchodník; Franěk Páris, adv. úředník. Dozorci spolkovými zvoleni pp.: Vladimír Péř, městský rada a Adolf Pecenka, c. k. vrchní místodrž. inženýr. Pan architekt J. Zeyer vzdal se 10. května čestné hodnosti starosty i nezbývalo, než svolati mimořádnou valnou schůzi, by zvolila nového starostu. Táž byla konána 23. května. Zvolen všemi hlasy náměstek starosty, p. stavitel Jan Herain starostou, a náměstkem jeho vdp. Fr. Ekert, farář u Matky Boží Sněžné. Schůzí členských bylo konáno dosud 7, vždy s přednáškami, a to přednášel p. prof. Dr. Fr. Pasternek 3. února „O domnělé závěrné obrazu našich apoštolů sv. Cyrila a Methoda v Rímě“, p. prof. Dr. Jan N. Woldřich 10. února „O přechodu dillumia do alluvia“, p. Vojt. rytíř Král z Dobré Vody (odbor heraldický) dne 24. února „O přechodu pečeťnictví z doby antické do středověku a o jeho vývinu ve střední Evropě“, týž dne 16. června „O liliích v heraldice“, p. architekt Eduard Sochora dne 9. března „Dřevěné památky stavební Čech, Moravy a Slezska ve srovnání s cizinou“, p. Jan Soukup dne 28. dubna „Některé ukázky z pověsti a pověř. českých“, týž dne 9. června „Možno-li stanoviti hranice staroslovanských kmenů v Čechách“. Schůzí jsou stále navštěvovány četně; při mnohých byla značně pocitována potřeba větších místností. Schůzí dne 9. března poctil návštěvou neochabující strážce našich památek p. posl. Karel Adámek, pilně sleduje předenášku p. architekta Sochora, z níž zejména největší pozornost věnoval dřevěnému kosteliku v Koči. Ve schůzí odboru heraldického dne 16. června zvoleni byli dosavadní funkcionáři jeho opět všemi hlasy, a to předsedou p. J. U. Dr. Julius Nejedlý, advokát, a zapisovatelem jednateli p. A. B. Černý. Vycházkou byly dosud konány dvě a to dne 30. května do chrámu sv. Vítka a ku sv. Jiří na králi. hradě pražském, kdež obširný výklad učinil mistropředseda, vdp. Fr. Ekert, a dne 21. června do rozkošného zámku ve Troji, kdež podal vysvětlení člen, p. Ant. Schiller. Výbor konal 9 schůzí. Buděž uvedena některá z jeho usnesení. Přihlídze k významu Národopisného musea českoslovanského, usnesl se výbor, aby byly tomuto museu buď darovány, nebo zapůjčeny veškerý předměty, které má Společnost. Stane se tak, jakmile bude možno v nepřiležitě místoňosti naší příkročíti ku srovnání sbírek. Stejně bude ovšem pamatováno na Museum království českého i na česká musea ostatní dle toho, jak a kam předmět bude vhodným. Kdysi bylo označeno na obálce „Časopisu“, že má být vydána „Heraldika“, sepsaná a bohatě ilustrovaná panem ryt. Králem. Usneseno, aby k vydání tohoto obsáhlého díla bylo příkročeno, jakmile bude zajištěno 1000 zlatých garančního fondu. Náklad však, jehož bude vyžadovati jeho vydání, jest velmi značný, dosahuje výše 2000 zlatých. Přihlídzejce k tomu, že Společnost jest vždy jen na sebe odkázaná, obětavě přispěli některí členové k umožnění věci, složivše hotově značnější obnosy ke „garančnímu fondu“; tak složili pp.: Jan Herain, stavitel, 50.— zl., J. B. Nebeský, velkoobchodník 100.— zl., K. C. Neumann, majetník chemické laboratoře, 50.— zl., Jos. Trmal, účetní, 100.— zl. Bude-li celý finanční náklad uhrazen prodejem, pak z přebytku v poměru ku svým vkladům obdrží přispívatele ke garančnímu fondu náhradu. Jest si přáti, aby jmenování nebyli samotni, aby též ostatní ze zámožnějších členů pamatovali na vydání díla, jehož naše literatura dosud nemá a jehož velmi potřebuje. K. „Heraldice“ jest již úplně hotovo a k tisku připraveno přes 600 obrázkův, opatřených mimo Společnost. Bylo péčí výboru, aby je získal i svěřil péči o to jednateli, p. Černému. Jemu vskutku se podařilo po dluhém jednání zakoupiti vše za cenu velmi nízkou. Některá nová vyobrazení — zvláště v barvotisku — nutno ještě pořídit. Zpráva bližší bude členstvu oznamena ve schůzích a v denních listech. — Žádost za zachování výstavní dědiny na N. V. Č. výbor rád uvítal a podal petici v té příčině na sněm království Českého požádal poslance p. K. Adámkou, aby měl k věci zření. S akcí, zahájenou ku zachování starobylého rázu Prahy, vysloven souhlas v zásadě a podán přípis znějící:

Slavné radě král. hlavního města Prahy!

Mimořádná valná schůze Společnosti přítel starožitnosti českých v Praze, konaná dne 23. května t. r., spinomocnila v úctě podepsaný výbor, aby zvláštním přípisem ku sl. radě projevil zásadní souhlas Společnosti s akcí, zahájenou v době poslední

ku zachování starobylého rázu královské Prahy a zároveň naznačil, v čem by akce ta měla záležetí. Provádějice toto usnesení dovolujeme si doporučiti slavné radě městské, aby sezvala znalce stavitelských a uměleckých památek pražských, přiběhouc historika a právníka ku vypracování elaborátu, jenž by po případném schválení slavnou radou městskou byl podán ku snemu králu českému, aby zásady jeho, jež by měly být zákonem stanoveny, při sdělávání nového rádu stavebního mohly být pojaty do téhož. Pomíjejice možná opatření, jež by se dala provést již v působnosti obce, a nechtejice předbíhati návrhu sboru znalců, dovoláváme se zejména ochrany ku zachování zeleně na vrchu petřinském, jakož i předního pokraje vysočiny letenské ku Praze obrácené a žádáme, aby Petřín v pražském katastru a do jisté míry i na straně ku Smíchovu nesměl být zařazen, leč jen ojedinělými malými skupinami staveb, jež by však musily vyhovovat zákonům esthetiky, při čemž by musilo být náležitě přihlíženo i k okolí, ku pozadí, jakož i ku silhouettě z nábřeží pravého břehu vltavského. Pro ostrov Kampu nechť je omezena výška budov a jich střech stavebním zákonem jinak, než jak nyní dovoluje, aby dosavadní malebný pohled z nábřeží staroměstského na Menší město pražské, královské Hradčany a Petřín nebyl znešvařován. Totéž omezení budov, pokud se týká jich výšek a střech, doporučovalo by se u domu před chrámem Týnským, v okolí mosteckých věží na Menším městě pražském, tamže před chrámem sv. Mikuláše, na náměstí Radeckého a v hořejší části Něruďovy ulice (pravá strana domu pod hradem) a Hluboké cesty na Hradčanech. Při budovách, jichž výšku nutno obmezit, má-li být zachován krásný pohled na Prahu, mohla by slavná obec odškodnit majitele za toto omezení vlastnického práva poskytnutím slevy daní k obci placených. Přijetím zákona, dle něhož by Petřín na straně pražské a do jisté míry i na smíchovské, jakož i přední části Letné ku Praze obrácená se zastavěti nesměly — aneb jen s výhradou — tudíž také by parcelovány být nemohly, zamezilo by se nezřízené spekulaci a až totiž pozemků těchto. Konečně dovolujeme si vysloviti přání, aby slavná rada krále hl. města Prahy ráčila zřídit poradní sbor nestranných znalců, sestávajici z vynikajících architektů a starožitníků, který by byl slyšán ve věcech stavebních pro Starou Prahu a pro nově zakládané čtvrti města; týž by pak zároveň stanovil pravidla pro Staré město, pro Menší město pražské a Hradčany, kterak tam má být záchrán a udržován starobylý ráz a jakého rázu mají být stavby po assanaci na místě židovského města.

Z výboru Společnosti přátel starožitnosti českých v Praze,
dne 10. června 1896.

Jednatel:
A. B. Černý.

Starosta:
Jan Herain.

Obchodní odbor N. V. Č. požádal výbor, aby mu byly pro budoucí obchodní museum zapůjčeny předměty, propůjčené kdysi do obchodního oddělení N. V. Č. Žádost bylo vyhověno. Za příčinou archaeologických výzkumů byl vyslán p. J. Soukup, správce sbírek, do Chrabřec a do Tuněchod. Zároveň usneseno učiniti letos výzkum archaeologický nákladem povoleným do 300,— zl. Při vycházkách bylo již často pozorováno, že se jich súčastňuje veliké množství obecnstva z nečlenů, kteréž nejen nemá pro věc ani trochu zájmu, ale hovorem a nemístními poznámkami ruší pozornost posluchačstva. Usneseno, že příště mohou obcovati vycházkám jen členové; výlohy všežl odměnami sluhům a p. budou uhrazeny tím, že každý člen si opatří při vycházdce u jednatelé neb některého člena výboru vstupenkou za 10 kr. Touto vstupenkou musí být opatřen každý jednotlivý účastník a každý člen musí se vykázati vždy ještě legitimaci. Děti nemají přístupu ku vycházkám. Hosté, pokud jim bude dovolen přístup, zaplatí za osobu vždy 20 kr. P. T. členstvo račíž přijati na vědomí, že tohoto rádu bude vždy šetřeno při vycházkách. Knihovna spolková jest již spořádána a knihy jsou půjčovány v každé schůzi členské. Právo vypůjčovati si má jen ten člen, který letos zaplatil členský příspěvek. Každý vypůjčující prokáž se knihovníkovi legitimací.

V Praze, 15. července 1896.

J. A. Jíra, zapisovatel.

Zpráva pokladní za rok 1895.

Příjem:	Zl.	Kr.	Vydání:	Zl.	Kr.
Zůstatek z r. 1894	238	84	Za tisk »Časopisu«, cirkulářů a j. v. . zl. 1041·16		
Příspěvky členů . zl. 1504·97			Za clichés . . . " 186·40		
Dary . . . . " 272·75			Poštovné, doručné a výlohy, s po- jené s expedicí		
Publikace . . . . " 24·78			»Časopisu« . . . " 106·47		
Insertné . . . . " 30·40			Paušál redakční a administrativní . . " 130·—		
Příspěvky na dílo znakové . . . . " 10·—			Za psaní agitačních listků, žádostí za podporu a s tím spojené poštov., jakož i odměny novoroční . . . " 107·47		
Úroky . . . . " 9·80	185	2	Kancelář, potřeby " 17·27		
			Nájemné od 1. ún. 1895, do 1. ún. 1896. . . . . " 60·—		
			Různá vydání . . . " 31·20	1679	97
			Zůstatek na r. 1896.	411	57
				2091	54
	2091	54			

V Praze, 31. prosince 1895.

Revidovali:

Vladimír Pér, Václav Brož,
t. č. dozorci spolkoví.Eduard Bufka,
t. č. pokladník.

Zpráva pokladní. V minulém výkaze byli uvedeni jako noví členové P. T. pp.: Kočí Ant., assistent kníž. revise, Kočí Jos., assistent kníž. duchodu, Schweizer Jan, kníž. sládek, Tuček Karel, majitel mlýna a Zajíc Václav, assistent kníž. ředitelství zřídel, vesměs v Bělině. Udag tento doplňujeme v ten smysl, že uvedení pánonové zaplatili zároveň také příspěvek členský na r. 1897., což prve bylo vynecháno nedorozuměním.

Nově za členy přistoupili tito P. T. pánonové a sl. korporace:

Bachtík Vilém, učitel při měšť. škole na Žižkově; Balcar Fr., učitel ve Stratouchu; Benda Jos., c. kr. soud. adjunkt na Krále Vinoře; Občanská beseda v Třebechovicích; Bláha Jakub, učitel v Ledenicích; Böhm Frant., přednosta stanice ve Zvoleněvsi; Bošina Fr., říd. učitel v Stratově; Botha Frant., přednosta stanice, Zvoleněves-Zelenice; Bouček Jan, ředník cukrovary ve Zvoleněvsi; Brýdl R., c. k. prof. v Rakovníku; Cicha Jindřich, obchodník v Lomnici u Jičína; Čapek Hanuš, účetní kníž. průmyslu na Voršíku; J. U. C. Čermák Jos. na Kr. Vinohradech, zl. 1— a dar zl. —20; Čermák Václav, obchodník v Buštěhradě, zl. 1·20; Červinka Ant., c. k. duchodní ve Zvoleněvsi; Červinka Otakar, spisovatel; M. U. Dr. Dvořák Frant., horní a obv. lékař v Dušníkách; Eichler A. V., učitel měšť. školy v Ledci; Dr. Fait Em., c. k. profesor v Rakovníku, zl. 1·08; Feyerfeil Jaroslav V. v Plzni; slč. Fryšová Emilie, ředitelka měšť. školy dívčí v Soběslavi; Glos Bohumír v Nové Pace; c. k. české gymnázium v Třeboni;

Hainz A. ve Vosově; Halaš Stanisl. na Kr. Vinohradech; Hejda Antonín, účetní; Hodek Karel, ryjec ve Vršovicích; Holeček Josef, kníž. ředitel panství a lesmistr v Plasech, na r. 1896. zl. 2—, za publikace zl. 4·85; Holub Josef V., I. techn. adjunkt cukrov. v Ouvalech; Choděra Jos., techn. adjunkt cukrovaru, Zvoleněves; Hrabal Jan, farář ve Zbirové; Janský Jos., c. a k. hosp. správce ve Zvoleněvi; Jelínek Ant., učitel v Mníšku, za r. 1895. a 1896. zl. 2—; Kalina Jos. v Střebichovicích; J. U. C. Kessler Jan, velkostatkář v Plzni; Městská veřejná knihovna v Litomyšli, zl. 1·08; Pí. Vilma Kubková, choř hosp. úředníka v Želivi; Králka Ant., lékárník v Třebechovicích; Krause Frant., c. k. professor v Rakovníku, zl. 1·08; Krecar Jan V., professor vyšší obchod školy v Prostějově; J. U. Dr. Kreiml Gustav, c. k. notář v Libochovicích; Kvasnička Václ., učitel v Stratově; Kyneček Ant., skladník cukrovaru ve Zvoleněvi; Kyslík Alois, techn. chemik cukrovaru ve Zvoleněvi; Lör Ant., ředitel kn. arc. semináře v Příbrami; Lustig Karel, učitel při měst. škole v Soběslavi; Matějovský Alois, soukromý učitel hudby na Kr. Vinohradech; Mládek Jan, ředitel na Smíchově; Matoušek Jarosl., právník v Praze; Průmyslové museum pro východní Čechy v Chrudimi, zl. 1— na r. 1896., dar zl. —·50; Musil Josef, správce velkostatku v Nové Vsi u Chotěboře; Náprstek Jan, obecní starosta v Hostouni; M. U. Dr. Nečas Jaromír, okr. lékař; Nousek Josef, pekař, Bílé Poličany, Novák Jan, kn. arcib. notář a vik. sekretář v Hostouni; Novák Leop., učitel při měst. škole v Chlumci n. C.; Pelda Jan, cukrmistr ve Zvoleněvi; Pětník K., c. k. místodrž. inženýr v Brně; Piskáček Frant., statkář v Makotřasech; Pohl Josef, strojvedoucí spol. stát. dr. v Lovosicích; Potůček Vojt. na Smíchově; Polák Vilém, c. k. respicient fin. stráže v Chrudimi; Procházka Karel, učitel ve Vosově; Prokop Emanuel, ingenieur v Jičíně; Pytlík Adolf, majitel realit a člen městské rady v Plzni; Radotínský Jan K., říd. učitel ve Zvoleněvi; Roubíček Fr. X., kapelník 20. pěš. pluku v Razgradě (Bulharsko), zl. 1·19; Severa Josef, c. k. cejchovní v Plzni; Scherl Adolf, c. k. kontrolor cukerní daně ve Svijanech-Podolí; Skalický Boh., technický ředitel vinařství v Rudolfově, zl. 1—; Slavík Frant., rolník a majitel cihelny v Úfečicích; Spitzer Ant., c. k. kontrolor cukerní daně ve Zvoleněvi; Správa pětitřídní obecné školy ve Svojšicích na r. 1896. a 1897. po zl. 1—; Srnka Adolf, učitel v Kostelním Hlavné; Srnka Karel, kupec na Smíchově, zl. 1— na r. 1896. a za publikace zl. 2—; Stamfest Bedř., katecheta ve Vysokánech, zl. 1·15; Svátek Richard, okr. starosta v Plzni; beseda »Svatopluk« v Dolní Krči, zl. 1·10 na r. 1896.; Svatováš Karel V., odb. učitel ve Smrkách, zl. 1— na r. 1896., za publikace zl. 2—; Sychra Jos., ředitel kúru v Ml. Boleslaví; Škorpá Frant. v Dolní Krči na 1896. zl. 1·10, za publikace zl. 2—; Smíd J., majitel kruhové cihelny v Reporyji; Teply Frant., kaplan v Milčině; M. U. C. Tichý Frant. v Č. Brodě; Trmal Vinc., dílovedoucí v Turnově, zl. 2—, za publikace zl. 3—; Čtení ochotnická beseda »Tylo« v Praze zl. 1— na 1896. a dar zl. —·50; Urban Frant., starosta v Dol. Měcholupech, na r. 1895. a 1896. zl. 2—, dar zl. —·50; Veselý Jos., učitel na Králov. Vinohradech; P. Vodička K. Št., knihovník kláštera Minoritů na Krumlově, zl. 1— na 1896. a za publikace zl. 3—; Zachystal B., lékárník v Kolíně n. L.; M. U. Dr. Zelenka Bedř., pánský tovární a obvodní lékař ve Zvoleněvi; Zeman V., c. k. professor v Rakovníku, zl. 1·08.

K účelům Společnosti darovala sl. Malostranská záložna v Praze zl. 10—.

Za člena přispívajícího se zl. 3— ročně přistoupil pan Ant. Kotva, disponent v Praze, se zl. 2— ročně pp: Theodor Mastný, okr. starosta v Lomnici u Jičína a F. Vydřa, továrník v Dobrovizi.

Za příčinou zdražení tiskových potřeb jednak přestoupili z členů činných ku přispívajícím (s doplatkem zl. 1—), jednak darovali tit. P. T. členové a ct. korporací: Adam Jos., učitel v Č. Dubě, zl. —·20; Adamec Lev zl. —·20; M. U. Dr. Albert Eduard, dvorní rada a c. k. univ. professor ve Vídni, zl. 1—; Balcar Jan V., c. k. poštmistř v Kuklenách, zl. —·20; Barthell Frant., c. k. berní kontrolor v Lounech, zl. 1—; Bartoš Václ., kaplan v Kuklenách, zl. —·20; J. U. Dr. Barvič Pr., advokát ve Vyzovicích, zl. —·25; Bečvář Vlad., farář v Mirošově, zl. —·20; Bernau B., spisovatel v Plaňanech, zl. 1—;

Měšťanská beseda na Žižkově zl. 2—; Občanská beseda v Hořovicích zl. —20; Občanská beseda v Mnich. Hradišti zl. —20; Občanská beseda v Čes. Třebově zl. —50; Bělohlávek A., c. k. kontrolor daně cukerní ve Velími, zl. —50; Bíba Vinc., c. k. místodrž. koncipista, zl. —50; Bohumil Ludvík, řed. měst. školy na Mělníce, zl. —50; J. U. Dr. Bohuslav J. V., c. k. soudní adjunkt v Brandýse n. L., zl. —20; Bucifal Jos., správce pomocných úřadů při Zemské bance, zl. 1—; Budecius Vojt., c. k. professor v Hradci Králové, zl. —20; Buchta Ant., farář v Rítomicích, zl. —50; Bukovanský J. v Bystrici, zl. 1—; Burian Hanuš rytíř z Rájce ve Vídni, zl. —30; P. Frá T. Byček, děkan ve Strakonicích, zl. —15; slečna Císařovská Aloisie, odb. učitelka, zl. —50; Coufal Tomáš, farář ve Veltrusích, zl. —20; Cumpe Ant., lékárník, zl. —15; Czibulká Ign., president c. k. kr. soudu v. v. v Nov. Jičíně, zl. 2—; Cámský Jan, kovář, zl. —50; M. U. C. Čermák R. na Kr. Vinohradech, zl. —20; M. U. Dr. Černý Stanislav, prakt. lékař, zl. 1—; Červený Jaroslav, továrník v Hradci Králové, zl. —50; Čihák Václav, učitel na Král. Vinohradech, zl. —50; Čihák V. K., obchodník v Poděbradech, zl. —50; Čizmář Jos., lékárník ve Visoku, zl. —40; Čtvrtěčka Alois, správce pošty v Klatovech, zl. —15; Dědek Ant. J., říd. učitel na Dubci, zl. —30; Jan V. Diviš ryt. Čistecký ze Šerlinku, ředitel cukrovaru v Přelouči, zl. 2—; Dlouhý Václav, řídící uč. v Zákolanech, zl. —25; J. U. Dr. Doležel Frant., advokát v Hořovicích, zl. 1—; Doskočil Frant., učitel v Sázavě, zl. —50; Drachovský Ant., ředitel škol Dobřívě, zl. —25; Drossler František, děkan v Sedlčanech, zl. —20; Duška Jos. v Josefově, zl. —20; Dvořák Jan, kaplan v Unhošti, zl. —20; Farský Fr., ředitel vyš. h. zemsk. hosp. ústavu v Táboře, zl. —26; Fleischinger Bedř., architekt, zl. 2—; Freyn V., ředitel cukrovaru v Záboří, zl. —25; Fritscher Vilém, ředitel cukrovaru v Poděbradech, zl. —30; Fryč Jos. v Bakově, zl. 1—; Fryček Ant. v Hostivari, zl. —20; Geringer K., farář v Modré Hůrce, zl. —20; Gerl Wolfgang., c. k. nadzorovce finanční stráže v Ullersdorfu, zl. —50; Graf Karel v Zákolanech zl. —50; Haisl Eduard, ředitel cukrovaru v Libici, zl. 1—; Hájek J., kaplan v Jenišovicích, zl. —20; Hála Jan, rolník v Tisové, zl. —20; Hejna Jos., farář v Drahotově, zl. —20; Hellich Jan, lékárník a starosta v Poděbradech, zl. —50; Herfurt Jan, chemik cukrov. v Trmici, zl. —33; Heyduk Adolf, c. k. školní rada a spisovatel v Písku, zl. —25; Hlaváček Boh., akad. sochař, v Strakonicích, zl. —40; Hofmeister Václ., c. k. vrchní zkušebník, zl. —50; Holýšovský Václ. ze Slavětína, zl. 1—; Holý Prokop, kaplan v Příbrami, zl. 1—; Honza Jan, c. k. professor v N. Bydžově, zl. —20; J. U. Dr. Hostaš K., advokát v Klatovech, zl. —50; Hraše Jan K., ředitel měst. škol v Náchodě, zl. —25; Hrdina Frant., učitel v Modřanech, zl. —20; Hrdina Vít, pokladník Živn. banky, zl. —30; Hrdlička Václ., hosp. správce v Černuci, zl. —25; Hrdý Jan, farář v Jerně, zl. —20; M. U. C. Hruša Frant. na Kr. Vinohradech, zl. —50; Hulík Ant., cukrmistr v Bohušovicích, zl. —50; Jakeš Ant., přednosta stanice v Hostivari, zl. —50; slc. Jakubíčková Jindříška, správkyně „Záštity“, zl. 1—; Janáček Al., ředitel cukrovaru v Meziříčí, zl. 1—; Jarkovský Vil. K., ředitel cukrovaru v Rosicích, zl. 1—; Jirsík Jan, vrchní zemský inženýr, zl. —50; Jiřina V., ředitel cukrovaru ve Vinoři, zl. —20; J. U. Dr. Kaizl Edm., advokát v Karlíně, zl. —50; Kalina K., pokladník Měst. pivovaru v Plzni, zl. —50; Dr. Kalousek Jos., c. k. univ. professor, zl. —50; Kancýř B., c. k. okr. soudce v Dačicích, zl. —50; Kappus Frant., městský tajemník v Benešově, zl. —50; Kašpar K., cukrmistr v Roudnici, zl. —50; Kliment Václav, monteur na Žižkově, zl. —50; Kobliska Vl., c. k. professor v Roudnici, zl. —50; M. U. Dr. Kolář Jos. v Horním Ročově, zl. —20; Konečný B. V., professor v Chrudimi, zl. —50; Kopal Jos., účetní v Turnově, zl. —50; Kopecký Arnošt, správce pivovaru v Práci, zl. 1—; Košák František, katecheta v Mirošově, zl. —25; Koštál Fr., úředník buštěhradské dráhy, zl. 1—; Koštál Josef, c. k. professor v N. Bydžově, zl. —20; Kouba Vojtěch, farář v Souticích, zl. —20; Kouřimský Q., lékárník ve Vyšším Brodě, zl. 1—; Kozel Rud., kníž. duchodní v Zlonicích, zl. —50; Krejčí Josef, c. k. účetní oficiál, zl. —50; Krejník V., řídící učitel v Černochově, zl. —20; Krupka Ant., městský

rada a majitel domů na Smíchově, zl. —·20; Kříženecký Rud., architekt, zl. 2·—; Kubárt Václav, c. k. berní inspektor v Žamberce, zl. 1·—; J. U. Dr. Kvíčala Jan, adv. v Poděbradech, zl. —·50; Leger K., spisovatel v Kolíně, zl. —·20; Leminger Em., c. k. profesor v Hofe Kutné, zl. —·20; Lexa Josef, inženýr, zl. —·20; Linda Jan, rolník v Hospozíně, zl. —·20; Lisec Jul., rolník v Šlapáníčích, zl. —·50; Lorber Ed., hodinář na Kladně, zl. —·50; Lutz Leop., městský důchodní na Mělnici, zl. —·50; Macou Jindřich, kaplan v Lounech, zl. —·20; Mayer Antonín v Čížové, zl. —·20; Marek Václav, děkan v Lochovickách, zl. 1·—; Mareš Frant., archivář na Třeboni, zl. —·30; J. U. Dr. Martinek J., advokát v Sedlčanech, zl. —·50; Matouš Josef, ředitel cukrovaru v Lounech, zl. —·20; Mayer Dan., techn. stavitek v Horažďovicích, zl. —·50; Mazura V. R., obchodník v Žamberce, zl. 1·—; Melichar Frant., ředitel škol v Unhošti, zl. —·20; J. U. C. Michálek Jindřich, kandidát adv. v N. Strašecí, zl. —·50; M. U. Dr. Mikyska J. v Kyšperku, zl. —·20; Miltenberger Q., c. k. důchodní v Bystrém, zl. 1·—; M. U. Dr. Mitvalský Jan, docent univ. zl. —·50; pí. Moravcová Ant. v Záběhlicích, zl. —·20; Městské museum v Nov. Bydžově, zl. —·20; Městské museum v Jindř. Hradci, zl. —·50; Nehyba Josef, správce cukrovaru v Rožďalovicích, zl. —·50; Nechvíle Josef, farář v Dašicích, zl. —·50, za publikace zl. —·50; Nemanský v Nemanova Jos., c. a k. podplukovník na Kr. Vinohradech, zl. —·50; Nováček Frant., učitel měšť. škol ve Strakonicích, zl. —·50; Novotný M., účetní sporitelný v Postoloprech, zl. 1·—; Paděra Bohd., ředitel cukrovaru v Trmici, zl. —·34; Pachmann J., hostinský ve Velké Vísce, zl. —·50; Parma K., adjunkt cukrovaru v Trmici, zl. —·33; Pekárek K., c. k. notář v Hluboké, zl. 1·—; Pezl Alois, velkoobchodník, zl. 1·—; Petrás K. J., děkan v Kostelci n. L., zl. 1·—; paní Pikhartová Olga, choř c. k. soudního adjunkta v Hořovicích, zl. 1·—; Piskáček Josef, c. k. soudní adjunkt v Poděbradech, zl. —·30; Počepický Antonín v Sedlčanech, zl. —·10; Pokorný Václav, c. k. vrchní báňský po-kladník v Mostě, zl. 1·—; J. U. Dr. Prachenský St., advokát, zl. —·50; Prchal M. mladší, rolník v Jinonicech, zl. —·50; Procházka V., učitel v Těnovicích, zl. —·20; Příborský Karel, inženýr pojistovny, zl. 2·—; Ptáček Jos., beneficiant v Brandýse n. L., zl. —·33; Městská rada ve Dvoře Králové nad L., zl. —·50; Ráder Vavřinec, ekonom na Chlumě, zl. —·50; Raím Jan v Lomnici u Jičína zl. —·50; Ratolíštka Lad., chemik cukrovaru v Králi. Městci, zl. —·50; Ráž Jan N., hraběcí správce v Slavětínském, zl. —·50; Rödig Aug., technik, zl. —·50; Rohlík Ant., kaplan ve Vojnové Městci, zl. —·20; Rössler J. mladší zl. —·30; Roztočil Frant., učitel v Čáslavi, zl. —·20; Růžička Josef, holič v Buštěhradě, zl. —·20; Rádek Fr., učitel v Bělé u Turnova, zl. —·50; Dr. Rehák K. I., farář u sv. Ducha, zl. —·20; Dr. Rehor Tom., c. k. profesor v Chrudimi, zl. 1·—; Sadil Adolf v Polné, zl. —·50; Samohrd Ant., statkář v Kmentněvsi, zl. —·50; Sbor učitelský při škole měšť. ve Strakonicích, zl. —·20; Schmidt Jos., mistr klempířský v Hořovicích, zl. 1·—; Schmidt Václav, úředník cukrovaru ve Zvoleněvsi, zl. —·34; Schopf Kamil, c. k. poštmistr a starosta v Žamberku, zl. —·20; Schröter Karel, starosta a c. k. poštmaster ve Vysokém nad J., zl. —·22; Schrotz Jindř. na Smíchově, zl. —·50; Schwetz Vilém v Žamberku, zl. 1·—; Sládeček Ant., učitel měšť. školy na Kladně, zl. —·10; Slavík Jan, statkář v Šlapáníčích, zl. 1·—; Slavík Prokop, lekárník na Horách Kutnách, zl. —·50; Slavík Václ., c. k. gymn. ředitel v Nov. Bydžově, zl. —·25; slc. Smolková M., odb. učitelka, zl. —·50; Sokol Jan, účetní cukrovaru ve Zvoleněvsi, zl. —·33; tělocvičná jednota »Sokol Bytinský« v Toužetíně zl. —·25; »Sokol Tyrš« v Nové Pace, zl. —·50; »Sokol« v Mor. Budějovicích zl. 1·—, v Č. Dubě zl. —·50, v Košířích zl. —·50, v Libni zl. —·50, v Nov. Městě nad Metují zl. —·20, v Pelhřimově zl. —·50, v Poděbradech zl. —·20, v Polici nad Metují zl. —·20, v Přerově zl. —·25, v Sadske zl. —·20, na Smíchově zl. —·50, v Novém Strašecí zl. —·50, v Štěpánově zl. —·50; Soldát Jan, zám. kaplan na Hradišti, zl. —·10; Souček A., statkář v Horátkách, zl. 1·30; čtenářský spolek ve Vlašimi, zl. —·50; Musejní spolek v Lounech zl. 1·—; Spolek stavbyvedoucích pro Prahu a okolí zl. 1·—; M. U. Dr. Stánek Frt. na Horách Kutných zl. 1·—; Stibor Jan, úředník

buštěhr. dráhy, zl. —20; Strom Jos. M., obchodník v Libni, zl. 1·50; Svoboda J. V. z Finberku v Hlinsku, zl. —50; Svoboda Rom., ředitel cukrovaru v Pečkách, zl. 1·—; Šilhavý Václ., ředitel cukrovaru ve Vysokém Mýtě, zl. —30; M. U. Dr. Šimek Frant. v Č. Brodě, zl. —75, za publikaci zl. —25; Šimek Jos., ředitel paedag. v Soběslavi, zl. —20; Šimůnek Frant., obchodník v Kovarech, zl. —50; slc. Škaloudová Bož., učitelka v Bakově n. J., zl. —50; Šlegr Jos., učitel v Lišanech, zl. —33; Šnobl Jos., tesařský mistr na Křivoklátě, zl. —50; Štěpán Jos., adjunkt kn. arcib. konsistoře, zl. —50; Štěpánek Jos., c. k. profesor v Karlíně, zl. 1·—; musejní družstvo »Kašpar Šternberk« v Radnicích, zl. 2·—; Štětina K., profesor v Jičíně, zl. —30; Štiller Antonín, c. k. oficiál daně cukerní v Bašnicích, zl. —50; Štovíček Jan, inženýr na Král. Vinohradech, zl. 2·—; Trenkwald Jan, továrník, zl. 1·—; Trnka Frant. na Žižkově, zl. —20; Trojan Frant., kontrolor cukrovaru ve Zvolené vsi, zl. —33; Truhlář Jos., skriptor c. k. univ. knihovny, zl. 1·—; Truhlář Jos., c. k. rada zem. soudu v Poděbradech, zl. —30; Trykar Jos., farář v Černoušku, zl. 1·—; Tvrzský Jos., učitel v Něm. Brodě, zl. —30; Urban Jos., rolník v Radošině, zl. —50; Václavek Mat., ředitel měst. škol na Vsetině, zl. —50; Vajs Jos., kaplan v Hostivaři, zl. —15; Vaněk Jan, katecheta v Žamberku, zl. —20; Vašák J., heraldik na Kr. Vinohradech, zl. 2·—; Veltgo Václ., odb. učitel v Berouně, zl. —53, za publikace zl. 1·—; Wellat Otto, úředník zemské banky, zl. —50; Wiesenerger Otto, továrník v Žebráce, zl. —20; Wildt S. E. v Louňině zl. 1·—; Wimmer Jan ve Vimperce, zl. —20; Volmann Frant., Hruška Jan, pokladník Pražské městské pojišťovny, zl. 1·—; Chaura Karel zl. —25; Jirsák Frant., techn. adj. cukrov. ve Svojšicích, zl. 1·—; Košák Frant., katecheta v Mirošově, zl. 1·25; Dr. Máchal H., c. k. profesor, zl. —25; Mathe Jos., obch. příručí, zl. —60; sl. Museum novostrašecké zl. 2·—; Novotný Boh., technik, zl. 1·—; Pětník Karel, c. k. místodrž. inženýr v Brně, zl. 3·—; Wolf Josef, říd. učitel v Hrošce, zl. —25.

Za veškerý dary upřímně děkujeme prosíce, aby bylo Společnosti i na dálé pamatováno.
P. T. členům není nezámo, že byly veškerý tiskové objednávky zdraženy o 15%; ačkoliv jest tím také značně zvětšen peněžitý náklad na nás »Časopis«, přece nebylo zvýšeno členského příspěvku. Zádáme tedy všech P. T. členů, aby sami — každý dle své možnosti — z dobré vůle zvýsili svůj členský příspěvek. Jest, doufáme, zcela zřejmo z »Časopisu«, který jest dáván členům zdarma, že není při něm počítáno na zisk, i spoleháme také v této věci na stále osvědčovanou štědrost členů.

P. T. členů, zasílajících příspěvky poštou žádáme, aby vždy připojili o 3 kr. více na poplatek, který jest v Praze ustanoven za doručení poukázky. V této zprávě jsou uvedeny veškerý příspěvky, které došly od 27. března r. 1896. do 8. července 1896. Později došedší budou uveřejněny v čísle 3. P. T. členy činíme pozorný k tomu, že míňena tím vždy Praha, kde není udáno jiného bydliště; u těch P. T. členů, kde není jinak oznámeno, rozumí se, že jest zaplacen členský příspěvek zl. 1·— na r. 1896. Členské příspěvky i dary buděž zaslány na adresu podepsaného pokladníka.

V Praze, 9. července 1896.

Eduard Bufka, t. č. pokladník,

Královské Vinohrady, Sázavská ul. č. 14 n.

Redaktor Jan Soukup. — Nákladem Společnosti přátel starožitnosti českých v Praze.

Tiskem F. Šimáčka v Praze.